Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2027-2030

Zespół Fundacji na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami (Fronia)

Urząd Miasta Krakowa, Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia – Referat do spraw Problematyki Osób z Niepełnosprawnościami

Kraków, listopad 2026 roku

Wstęp

Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2027–2030 określa kierunki działań Gminy Miejskiej Kraków – miasta na prawach powiatu – służących zapewnieniu osobom z niepełnosprawnościami warunków do niezależnego życia, korzystania z praw i usług publicznych oraz pełnego udziału w życiu społecznym na zasadzie równości z innymi osobami.

Program opiera się na założeniu, że niepełnosprawność nie może być przyczyną ograniczenia dostępu do edukacji, pracy, ochrony zdrowia, zabezpieczenia społecznego, kultury, sportu, transportu, przestrzeni publicznej, informacji ani udziału w podejmowaniu decyzji dotyczących społeczności lokalnej. Działania Miasta powinny nie tylko odpowiadać na indywidualne potrzeby, lecz także usuwać bariery środowiskowe, organizacyjne, komunikacyjne, cyfrowe i społeczne.

Podstawowym punktem odniesienia dla Programu jest Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami, w szczególności zasady poszanowania godności i autonomii, niedyskryminacji, pełnego uczestnictwa, równości szans, dostępności oraz poszanowania różnorodności osób z niepełnosprawnościami. Program uwzględnia również zadania powiatu określone w przepisach krajowych oraz obowiązki Miasta wynikające z regulacji dotyczących zapewniania dostępności.

Program został przygotowany z uwzględnieniem:

1) Diagnozy sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
2) Oceny realizacji dotychczasowego Programu,
3) Danych i ustaleń wynikających z miejskich dokumentów strategicznych oraz dokumentów dotyczących dostępności,
4) Doświadczeń komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa, miejskich jednostek organizacyjnych i spółek Miasta Krakowa,
5) Wiedzy organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
6) Głosu osób z niepełnosprawnościami oraz osób udzielających im wsparcia.

Udział osób z niepełnosprawnościami w przygotowaniu, realizacji i ocenie Programu stanowi jego zasadę przekrojową. Rozwiązania dotyczące osób z niepełnosprawnościami powinny być

tworzone z ich udziałem, z uwzględnieniem różnorodności doświadczeń, potrzeb i sposobów komunikowania się.

Bezpośrednimi adresatami Programu są osoby z niepełnosprawnościami mieszkające, uczące się, pracujące albo korzystające z usług publicznych w Krakowie. Program uwzględnia również sytuację rodzin, opiekunów faktycznych i innych osób udzielających wsparcia, nie zastępując jednak prawa osoby z niepełnosprawnością do autonomii, samostanowienia i niezależnego życia.

Niektóre działania przewidziane w Programie mogą służyć również innym osobom ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza jeżeli polegają na zapewnianiu dostępności przestrzeni, transportu, informacji, komunikacji, usług cyfrowych lub sposobu obsługi. Nie zmienia to podstawowego przedmiotu Programu, którym są działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Program obejmuje dziewięć wzajemnie powiązanych priorytetów:

1. Niezależne życie i wsparcie w społeczności lokalnej.
2. Zabezpieczenie społeczne.
3. Dostępność.
4. Edukacja, w tym edukacja włączająca.
5. Praca i zatrudnienie.
6. Zdrowie.
7. Kultura, sport i turystyka.
8. Udział w życiu publicznym i politycznym.
9. Podnoszenie świadomości.

W ramach priorytetów określono cele, oczekiwane rezultaty oraz zadania wykonawcze. Dla poszczególnych zadań wskazano podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz współrealizatorów. Pozwala to traktować Program nie jako katalog ogólnych zamierzeń, lecz jako narzędzie planowania, koordynowania i oceny działań Miasta.

Program obejmuje zarówno zadania wynikające z przepisów prawa, jak i działania podejmowane przez Miasto z własnej inicjatywy. Uwzględnia zadania już realizowane, które powinny być kontynuowane lub rozwijane, oraz nowe działania odpowiadające na potrzeby rozpoznane w diagnozie i procesie konsultacyjnym.

Realizacja Programu będzie podlegała systematycznemu monitorowaniu. Ocena nie będzie ograniczona do liczby przeprowadzonych działań ani liczby korzystających z nich osób. Powinna również pozwalać ustalić, czy działania zwiększają dostępność, niezależność, bezpieczeństwo, możliwość dokonywania wyborów oraz rzeczywisty udział osób z niepełnosprawnościami w życiu Krakowa.

Program ma charakter przekrojowy. Jego realizacja wymaga współpracy komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa, miejskich jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów, a przede wszystkim stałego dialogu z osobami z niepełnosprawnościami. Odpowiedzialność za włączenie społeczne i dostępność nie może być przypisana wyłącznie jednostkom pomocy społecznej ani koordynatorom dostępności – powinna być uwzględniana we wszystkich obszarach działania Miasta.

Streszczenie Programu 2
Wstęp 6
Idea i założenia Programu 6
Definicje 7
Podstawy dla opracowania Programu 9
Podstawy prawne 9
Dokumenty strategiczne, programowe i inne dokumenty ważne z perspektywy tematyki niepełnosprawności 11
Ewaluacja poprzedniego Programu 12
Społeczno-demograficzna analiza sytuacji osób z niepełnosprawnościami w Gminie Miejskiej Kraków 16
Różnorodność definiowania niepełnosprawności 16
Rys demograficzny 17
Perspektywa kobiet z niepełnosprawnościami 18
Perspektywa dzieci z niepełnosprawnościami 20
Realizatorzy programu 21
Cel ogólny, zakres i deklaracja wyników Programu 23
Cel ogólny 23
Metryczka 23
Zakres (działania) 24
Wskaźniki 24
Ryzyka dla programu 26
Opis priorytetów i zadań Programu 27
Opis zadań i zadań szczegółowych dla całego Programu 29
Priorytet 1. Wsparcie w Niezależnym Życiu osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz osób ze szczególnymi potrzebami 29
Priorytet 2. Zabezpieczenie społeczne 33
Priorytet 3. Dostępność 40
Opis priorytetów i zadań programu 59
Priorytet 4. Edukacja, w tym edukacja włączająca 60

Priorytet 5. Praca i zatrudnienie 76
Priorytet 6. Zdrowie 89
Priorytet 7. Kultura, sport i turystyka 96
Priorytet 8. Udział w życiu publicznym i politycznym 113
Priorytet 9. Podnoszenie świadomości 120
Zasady wdrażania i monitorowania Programu 125
Wdrażanie Programu 125
Sposób wdrażania Programu 125
Monitorowanie Programu 126
Odpowiedzialność 127
Interesariusze 127
Załącznik nr 1. Symbole (akronimy) zadań lub działań w budżecie 128

Wprowadzenie do Programu

Konieczność prowadzenia skutecznej, nowocześnie zorganizowanej i gwarantującej pełnię praw polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami stanowi jedno z najważniejszych wyzwań dla samorządu Gminy Miejskiej Kraków. Kluczowym punktem odniesienia w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnościami potrzebami pozostaje ratyfikowana przez Rzeczpospolitą Polską w 2012 roku Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (KPON). KPON wyznaczyła prawną i aksjologiczną ramę przeformułowania paradygmatu wsparcia – od dawnego modelu medyczno-opiekuńczego w stronę włączającego modelu prawo człowieczego opartego na prawach człowieka w szczególności poszanowaniu godności i autonomii, niedyskryminacji, pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, równości szans, dostępności oraz poszanowania różnorodności osób z niepełnosprawnościami.

Głównym celem Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami dla Gminy Miejskiej Kraków jest zagwarantowanie osobom z niepełnosprawnościami mieszkającym w Krakowie oraz ich rodzinom możliwości pełnego, niezależnego i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym, kulturalnym i publicznym na równi z innymi obywatelami. Niektóre działania przewidziane w Programie mogą służyć również innym osobom ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza jeżeli polegają na zapewnianiu dostępności przestrzeni, transportu, informacji, komunikacji, usług cyfrowych lub sposobu obsługi. Niniejsza część opisowa Programu stanowi kompleksowe ujęcie założeń wstępnych, podstaw prawnych, trendów rozwojowych, szczegółowej diagnozy sytuacji mieszkańców Krakowa z niepełnosprawnościami oraz ewaluacji dotychczas realizowanych działań strategicznych.

Idea i założenia Programu

Ideą niniejszego Programu jest popieranie, ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny oraz osoby ze szczególnymi potrzebami oraz poszanowania ich przyrodzonej godności – w Gminie Miejskiej Kraków, w tym poprzez działania podejmowane z inicjatywy lub przy udziale Gminy Miejskiej Kraków.

Program został przygotowany zgodnie z następującymi pryncypiami:

1) Poszanowanie przyrodzonej godności, autonomii i niezależności każdej osoby, w tym osoby z niepełnosprawnością, w tym swoboda dokonywania wyborów i prawo do Niezależnego Życia, prawo do zabezpieczenia społecznego oraz ochrona zdrowia,
2) Równość szans i niedyskryminacja,
3) Pełny i skuteczny udział oraz włączenie w społeczeństwo i lokalną społeczność, w tym efektywne pełnienie ról społecznych, pełny i skuteczny udział w edukacji, rynku pracy, życiu politycznym i publicznym, życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie, skuteczna rehabilitacja,
4) Dostępność,
5) Poszanowanie odmienności i akceptacja osób z niepełnosprawnościami oraz osób ze szczególnymi potrzebami, będących częścią ludzkiej różnorodności i całej ludzkości,
6) Wdrażanie postanowień Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami oraz przepisów krajowych.

Ambicją inicjatorów i inicjatorek było stworzenie Programu, który odwoływałby się do społecznego modelu niepełnosprawności, czyli w pełni respektował i realizował prawa osób z niepełnosprawnościami (oraz osób ze szczególnymi potrzebami).

Zgodnie z zasadą „nic o nas bez nas", a także Konwencją o prawach osób z niepełnosprawnościami tworzenie Programu odbywało się wspólnie ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami przy aktywnym jego udziale. Proces ten był koordynowany przez Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa, a opracowanie Programu zlecono organizacji pozarządowej działającej na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Ze względu na wejście w życie Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – Program uwzględnia – oprócz osób z niepełnosprawnościami – także osoby ze szczególnymi potrzebami.

Spośród osób ze szczególnymi potrzebami Program szczególną wagę przykłada do rodzin osób z niepełnosprawnościami, na przykład rodzeństwa dzieci z niepełnosprawnościami, dzieci rodziców z niepełnosprawnościami (jak CODA – ang. Child of Deaf Adult(s) – słyszące dzieci głuchego rodzica lub głuchych rodziców) czy rodziców dziecka z niepełnosprawnością. Takie osoby mogą wymagać, między innymi: wsparcia psychologicznego, a dzieci – wsparcia w rozwoju emocjonalnym i społecznym czy wsparcia w rozwoju umiejętności komunikacji (w tym wsparcia logopedycznego) oraz ogólnie – wyrównania szans.

Obowiązek sporządzenia Programu wynika z art. 35a ust. 1 pkt. 1 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także z art. 4 ust. 1 lit. a Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Definicje

Do **osób z niepełnosprawnościami** zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami (art. 1 akapit 2 Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami).

W szczególności do **osób z niepełnosprawnościami** można zaliczyć osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Do **osób z niepełnosprawnościami** zaliczamy także osoby nieposiadające orzeczenia, spełniające przesłanki z 1 akapitu tej definicji.

Usługa asystencka – usługa społeczna polegająca na indywidualnym wspieraniu osoby z niepełnosprawnością w codziennych czynnościach oraz uczestnictwie w życiu społecznym, zawodowym i edukacji. Zakres wsparcia jest dostosowany do potrzeb osoby korzystającej z usługi i może obejmować również pomoc w higienie osobistej i czynnościach fizjologicznych.

Świadczenie usług asystencji osobistej zostało wskazane w § 1 pkt 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym jako przykład usług wspierających, służących umożliwieniu lub wspomaganiu niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami. Zadania te mogą być zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Usługa asystencji osobistej – usługa asystencka świadczona przez asystenta osobistego, wspierająca osobę z niepełnosprawnością w prowadzeniu niezależnego życia, zgodnie z jej potrzebami, wyborami i decyzjami, z poszanowaniem jej godności i autonomii. W projektach współfinansowanych z EFS+ wymagania wobec asystenta osobistego określa podsekcja 4.3.5.1 pkt 2 lit. b Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego

Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027, w wersji obowiązującej od 30 czerwca 2025 r.

Świadczenie usług asystencji osobistej należy również do zadań, które mogą być zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym ze środków PFRON na podstawie § 1 pkt 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Usługa asystencji osobistej świadczona jest również w ramach programów finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego w ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością".

Mieszkanie wspomagane – forma pomocy społecznej określona w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, służąca utrzymywaniu lub rozwijaniu niezależności osoby korzystającej ze wsparcia, odpowiednio do jej możliwości psychofizycznych. Obejmuje zapewnienie usług bytowych, pracy socjalnej oraz pomocy w codziennych czynnościach i utrzymywaniu kontaktów społecznych. Jest przeznaczone w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz przewlekle chorych. Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027 odwołują się do tej formy pomocy w rozumieniu art. 53 ust. 5 ustawy

Mieszkanie treningowe – forma pomocy społecznej określona w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, służąca przygotowaniu osoby korzystającej ze wsparcia do prowadzenia niezależnego życia. Obejmuje zapewnienie usług bytowych, pracy socjalnej oraz naukę i utrwalanie umiejętności potrzebnych do samoobsługi, samodzielnego funkcjonowania i pełnienia ról społecznych w społeczności lokalnej. Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027 odwołują się do tej formy pomocy w rozumieniu art. 53 ust. 4 ustawy.

Usługa wytchnieniowa (wsparcie wytchnieniowe) – usługa społeczna polegająca na czasowym zastąpieniu członka rodziny lub innej osoby sprawującej na co dzień opiekę nad osobą z niepełnosprawnością. Jej celem jest umożliwienie opiekunowi odpoczynku, regeneracji lub załatwienia spraw osobistych, przy jednoczesnym zapewnieniu osobie z niepełnosprawnością opieki i wsparcia dostosowanych do jej potrzeb. Definicja i zakres tej

usługi są osadzone w założeniach programu „Opieka wytchnieniowa" dla jednostek samorządu terytorialnego, w ramach którego usługa może być finansowana ze środków Funduszu Solidarnościowego. Usługa może być jednak realizowana również poza tym programem, na podstawie innych przepisów, programów lub źródeł finansowania, z zachowaniem właściwych dla nich zasad i standardów. Może być świadczona w formie dziennej lub całodobowej, zależnie od potrzeb osoby z niepełnosprawnością i jej opiekuna oraz przyjętej formy wsparcia.

Dostępność – cecha środowiska fizycznego, transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także produktów i usług, umożliwiająca osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z nich na równych zasadach z innymi osobami. Definicja ta odwołuje się do Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r., w szczególności do jej art. 9 dotyczącego dostępności oraz art. 2 dotyczącego uniwersalnego projektowania i racjonalnych usprawnień. Służy prowadzeniu niezależnego życia i pełnemu uczestnictwu w życiu społecznym. Zapewnianie dostępności obejmuje zapobieganie powstawaniu barier i ich usuwanie, stosowanie uniwersalnego projektowania oraz racjonalnych usprawnień odpowiadających indywidualnym potrzebom. W zakresie objętym ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmuje dostępność architektoniczną, cyfrową i informacyjno-komunikacyjną, co najmniej w zakresie minimalnych wymagań określonych w art. 6 tej ustawy.

Uniwersalne projektowanie – poprzez projektowanie uniwersalne należy rozumieć projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

Racjonalne usprawnienia – konieczne i stosowne modyfikacje i adaptacje niewiążące się z nieproporcjonalnymi i nadmiernymi obciążeniami, jeśli są one potrzebne w określonych przypadkach dla zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości egzekwowania i korzystania z wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadach równości z innymi.

Otoczenie infrastruktury przystankowej – elementy infrastruktury, które mają wpływ na korzystanie z infrastruktury przystankowej i peronowej przez pasażerów, takie jak: przejścia dla pieszych, chodniki, windy, pochylnie, sygnalizacja świetlna, sygnalizacja dźwiękowa, instalacja oświetleniowa, znaki drogowe, ławki.

Osoba wymagająca wsparcia w zakresie mobilności lub **osoba o ograniczonej mobilności** – każda osoba, która może wymagać wsparcia przy przemieszczaniu się, w tym przy korzystaniu z transportu, w szczególności: osoba z niepełnosprawnością, osoba starsza, osoba z nadwagą lub otyłością, kobieta w ciąży, rodzic z małym dzieckiem, osoba przemieszczająca się z dużym lub ciężkim bagażem.

Zadanie obowiązkowe – zadanie publiczne, którego obowiązek realizacji wynika z ustawy, ratyfikowanej umowy międzynarodowej lub Konstytucji.

Podstawy dla opracowania Programu

Główne dokumenty strategiczne i akty prawne

Opracowanie i realizacja Programu opierają się na spójnym systemie międzynarodowych, krajowych oraz lokalnych aktów prawnych i dokumentów programowych.

Dokumenty międzynarodowe i krajowe akty prawne:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

1. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 roku (dalej „Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami" lub „Konwencja").
2. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (dalej „Ustawa o zapewnianiu dostępności").
3. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.
4. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2024 r. o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze.
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (dalej „Ustawa o rehabilitacji").
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
8. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.
10. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

11. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.
12. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.
13. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.
14. Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym.
15. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
16. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.
17. Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia.
18. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy.
19. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.
20. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
21. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.
22. Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.
23. Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
24. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie.
25. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych.
26. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy.
27. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.

Lokalne dokumenty strategiczne Gminy Miejskiej Kraków:

1. Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030 (przyjęta uchwałą nr XCIV/2449/18 Rady Miasta Krakowa z 7 lutego 2018 r.), wyznaczająca ogólne cele rozwoju Miasta Krakowa, w szczególności w ramach celu operacyjnego V.3 „Spójność społeczna".
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030 (przyjęta uchwałą nr XCIII/2554/22 Rady Miasta Krakowa z 31 sierpnia 2022 r.), stanowiąca właściwą strategię powiatową w rozumieniu art. 35a ustawy o rehabilitacji.
3. Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Zawodowej na lata 2021-2025 z perspektywą do 2030 roku w Gminie Miejskiej Kraków (przyjęty uchwałą nr LXXIX/2220/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 2 marca 2022 r.).
4. Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji.

5. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024-2030.
6. Program Współpracy Gminy Miejskiej Kraków z organizacjami pozarządowymi.
7. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miejskiej Kraków na lata 2026-2030.
8. Raport o stanie zapewniania dostępności podmiotu publicznego – Urząd Miasta Krakowa oraz Plan działania UMK na lata 2025-2028 na rzecz poprawy zapewniania dostępności.
9. Program „Zdrowy Kraków" na lata 2025-2028.
10. Strategia Rozwoju Kultury do roku 2030.
11. Program Rozwoju Sportu w Krakowie na lata 2026-2030.

Ewaluacja dotychczasowych działań i wnioski z przeprowadzonej diagnozy

Ocena dotychczasowego Powiatowego Programu Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2026 wskazuje, że dokument ten jest co do zasady spójny z wytycznymi Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030 oraz Strategii Rozwoju Krakowa 2030. Ewaluacja analityczna wykazała jednak, że dotychczasowe podejście ocenne oparte wyłącznie na dwóch celach operacyjnych Obszaru 4 („Aktywne włączenie osób z niepełnosprawnościami") było zbyt wąskie. Problematyka niepełnosprawności w Krakowie ma charakter przekrojowy i występuje we wszystkich 13 celach operacyjnych Strategii Problemów Społecznych.

Dla zapewnienia pełnej spójności strategicznej, cele nadrzędne są odzwierciedlane w Programie na 3 sposoby:

1) Realizacja bezpośrednia: Zadania dedykowane wprost osobom z niepełnosprawnościami (usługi asystenckie, rehabilitacja, włączanie zawodowe).
2) Realizacja skoordynowana: Zadania prowadzone wspólnie z innymi programami sektorowymi (polityka rodzinna, piecza zastępcza, przeciwdziałanie bezdomności i przemocy).
3) Zapewnienie dostępności i monitoring: Zapewnienie, że powszechne usługi miejskie (senioralne, edukacyjne, kulturalne) są w pełni dostępne i monitorowane pod kątem udziału osób ze szczególnymi potrzebami.

Dokumenty Strategiczne Miasta Krakowa

Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030 (Cel V.3 Spójność Społeczna)
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 2030 (13 Przekrojowych Celów Operacyjnych)
Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami (9 Priorytetów Wykonawczych
Niezależne życie Zabezpieczenie społeczne Dostępność przestrzeni i usługa Edukacja włączająca Praca i zatrudnienia Opieka zdrowotna Kultura, Sport i Turystyka Udział w życiu publicznym Podnoszenie świadomości

Kluczowe wnioski diagnostyczne i rekomendacje do nowego Programu

Na podstawie:

1) Przeprowadzonej analizy danych statystycznych,
2) Sprawozdań z realizacji Programu za lata 2023-2025,
3) Ewaluacji realizacji Programu w latach 2023-2025,
4) Spotkań z przedstawicielkami i przedstawicielami służb miejskich, miejskich jednostek organizacyjnych i spółek Miasta Krakowa,
5) Spotkań konsultacyjnych,

Wyodrębniono poniższe wnioski i rekomendacje dla poszczególnych obszarów.

1) Podnoszenie wiedzy i świadomości służb miejskich oraz kadr miejskich jednostek organizacyjnych i spółek Miasta Krakowa.
2) Podnoszenie świadomości społeczeństwa: Należy przejść od ogólnych kampanii do specjalistycznych szkoleń dla kadr pierwszej linii w urzędach, placówkach zdrowia i opiece społecznej.
3) Niezależne życie i wsparcie środowiskowe:

a. Konieczne jest stworzenie jednolitego systemu zbierania danych o potrzebach niezaspokojonych (liczba osób oczekujących, liczba nieprzyznanych godzin asystencji).
b. Pilnym zadaniem jest utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy typu D dla osób z autyzmem i niepełnosprawnościami sprzężonymi.
c. Należy kontynuować przeznaczanie lokali wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Kraków, o powierzchni większej niż 80 m² na mieszkania wspomagane oraz rozwijać wsparcie wytchnieniowe.

4) Dostępność przestrzeni i usług: UMK oraz jednostki miejskie muszą usunąć ujawnione w raportach bariery architektoniczne (instalacja wind, dostosowanie toalet), wdrożyć pełną dostępność cyfrową w standardzie WCAG 2.1/2.2 oraz wprowadzić usługę tłumaczenia na Polski Język Migowy online w czasie rzeczywistym.
5) Piecza zastępcza: Sytuacja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami pozbawionych opieki rodzicielskiej wymaga rozwijania rodzinnej pieczy zastępczej przygotowanej do wspierania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz zapobieganiu kierowania tych dzieci do domów pomocy społecznej i zakładów opiekuńczo-leczniczych.
6) Rynek pracy: Należy odejść od deklaratywnych wpisów rekrutacyjnych na rzecz aktywnej rekrutacji osób z niepełnosprawnościami (we współpracy z NGO) na staże i prace pomocnicze w jednostkach miejskich, jak również stworzyć spójną ścieżkę przechodzenia osób uczestniczących w WTZ do zatrudnienia na otwartym rynku pracy przy wsparciu trenerów i trenerek pracy.
7) Kultura i sport: Przejść od pasywnego udostępniania wydarzeń w charakterze osób obserwujących do aktywnego promowania twórczości osób z niepełnosprawnościami poprzez dedykowane stypendia, organizację wystaw i rozwój sekcji sportowych.
8) Przeciwdziałanie przemocy: Należy kontynuować szkolenia kadr interdyscyplinarnych oraz zapewnić pełną dostępność architektoniczną i informacyjno-komunikacyjną punktów konsultacyjnych i schronisk dla osób doświadczających przemocy. Należy zadbać, aby szkolenia były realizowane w miejscach bez barier architektonicznych.
9) Adekwatne i precyzyjne ustalenie jednostek odpowiedzialnych za realizacje poszczególnych zadań.
10) Poprawa sprawozdawczości, która pozwoli na dokładną ocenę poziomo realizacji Programu.
11) Działania na rzecz deinstytucjonalizacji wsparcia (deinstytucjonalizacja).

12) Pogotowie asystenckie (w uzupełnieniu do usług asystenckich świadczonych w sposób stały).
13) Zapewnienie wsparcia dla starzejących się rodziców łącznie ze wspieranymi przez nich dorosłymi dziećmi z niepełnosprawnościami.
14) Ekonomia społeczna – stworzenie mechanizmów, by podmioty miejskie korzystały z oferty środowiska osób z niepełnosprawnościami (WTZ-y, ZAZ y, organizacje pozarządowe).
15) Pozyskiwanie i przyjmowanie praktyk uczniowskich młodzieży z niepełnosprawnościami.
16) Zapewnienie tłumaczenia na Polski Język Migowy w podmiotach leczniczych, zwłaszcza na szpitalnych oddziałach ratunkowych.
17) Wprowadzenie języka prostego, w tym jako obowiązującego również w pismach urzędowych i indywidualnych aktach administracyjnych.
18) Zapewnienie dostępności przy wydatkowaniu środków publicznych niezależnie od trybu wydatkowania (na przykład w ramach: zamówień publicznych, zlecania zadań, realizacji projektów europejskich).

Program wdraża założenia 2 wcześniejszych edycji Programu:

1) Oparcie Programu na Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami (a nie Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych),
2) Respektowanie i realizacja wszystkich praw człowieka osób z niepełnosprawnościami,
3) Odwołanie się do społecznego modelu niepełnosprawności (odejście od modelu medycznego),
4) Objęcie Programem jak największej grupy obszarów (wszystkich obszarów) funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami, a przez to poszerzenie listy priorytetów i rozbudowanie liczby zadań,
5) Nadanie Programowi charakteru horyzontalnego, realizowanego przez wszystkie komórki i jednostki miejskie (w ramach ich standardowej działalności), a koordynowanego przez komórkę odpowiedzialną (wydział odpowiedzialny) za tematykę osób z niepełnosprawnościami,
6) Strategiczne zaangażowanie środowiska osób z niepełnosprawnościami w powstanie i monitorowanie Programu.

Dokonaliśmy ewaluacji poprzedniego Programu na podstawie:

1) Analizy treści Programu i porównania z jeszcze wcześniejszym,
2) Analizy sprawozdań,

3) Opinii strony społecznej, o czym szerzej poniżej.

Pozwoliło to na określenie mocnych i słabych stron Programu, a także wskazanie kwestii do poprawy (optymalizacji) w projektowanym Programie.

Ewaluacja

Ewaluacja przebiegła w oparciu o następujące narzędzia:

1) Konsultacje społeczne
2) Analiza sprawozdań z realizacji obecnego Programu
3) Wnioski i postulaty z prac ciał opiniodawczo-doradczych
4) Postulaty składane podczas prac nad obecnym Programem
5) Analiza ekspercka zespołu opracowującego nowy Program

W wyniku wykorzystania tych narzędzi można sformułować potrzebę wprowadzenia nowych zadań, nowych mechanizmów oraz nowych adresatów i adresatek:

1) Działania na rzecz deinstytucjonalizacji wsparcia (deinstytucjonalizacja),
2) Pogotowie asystenckie (w uzupełnieniu do usług asystenckich świadczonych w sposób stały),
3) Objęcie przez zadania osób ze szczególnymi potrzebami, w tym członków i członkiń rodzin osób z niepełnosprawnościami,
4) Zapewnienie wsparcia dla starzejących się rodziców łącznie ze wspieranymi przez nich dorosłymi dziećmi z niepełnosprawnościami,
5) Ekonomia społeczna – stworzenie mechanizmów, by podmioty miejskie korzystały z oferty środowiska osób z niepełnosprawnościami (WTZ-y, ZAZ-y, organizacje pozarządowe),
6) Pozyskiwanie i przyjmowanie praktyk uczniowskich młodzieży z niepełnosprawnościami,
7) Zapewnienie tłumaczenia na Polski Język Migowy w miejskich podmiotach leczniczych, zwłaszcza na szpitalnych oddziałach ratunkowych.

Potrzeba wzmocnienia obecnie realizowanych zadań:

1) Usługi asystenckie – zdecydowanie większy wymiar, ciągłość usług, poprawa jakości (kadry),
2) Usługa wytchnieniowa – zdecydowanie większy wymiar, poszerzanie form,
3) Mieszkalnictwo wspomagane – zdecydowanie większy wymiar, wykorzystanie lokali należących do rodziny osoby z niepełnosprawnością,

4) Kultura i sport – zagwarantowanie wydarzeń sportowych i kulturalnych (dostępnych) dla osób z niepełnosprawnością intelektualną,
5) Standardy dostępności architektonicznej – zapewnienie toalet dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami z komfortkami (przewijakami dla osób dorosłych) w budynkach użyteczności publicznej,
6) Transport specjalistyczny – poprawa logistyki i komunikacji, optymalizacja zasobów,
7) Klauzule społeczne – obowiązkowe ich stosowanie przez podmioty miejskie w przypadku niektórych typów zamówień.

Należy uwzględnić postulaty osób biorących udział w konsultacjach i uwzględnić je podczas opracowywania bieżącej edycji Programu.

Podsumowanie ewaluacji: rekomendacje dla projektowanego Programu

Podsumowując ewaluację, można przedłożyć następujące rekomendacje dla projektowanego Programu:

1) Bieżący Program należy zaprojektować także i przede wszystkim zgodnie z Konwencją o prawach osób z niepełnosprawnościami.
2) Należy dokonać przeglądu obszarów i zadań w Programie.
3) Należy uwzględnić w Programie rekomendacje z konsultacji społecznych i ewaluacji, zwłaszcza wprowadzić nowe zadania konieczne z punktu widzenia mieszkanek i mieszkańców z niepełnosprawnościami oraz wzmocnić niektóre z już obecnie realizowanych.
4) Należy wzmocnić dialog z realizatorami zadań oraz kontrolę społeczną wdrażania (realizacji) Programu.
5) Należy zdecydowanie zwiększyć działania na rzecz deinstytucjonalizacji wsparcia (deinstytucjonalizacja) oraz zaplanować kroki od wsparcia instytucjonalnego do tego świadczonego w lokalnej społeczności.

Diagnoza sytuacji osób z niepełnosprawnościami w gminie miejskiej Kraków

Podstawowe dane o osobach z niepełnosprawnościami mieszkających w Krakowie

Gmina Miejska Kraków jest drugą pod względem liczby mieszkańców aglomeracją w Polsce, w której procesy demograficzne wykazują dynamiczny wzrost udziału osób starszych oraz osób ze szczególnymi potrzebami. Podstawowym i najbardziej aktualnym źródłem danych epidemiologicznych i demograficznych są wyniki Narodowego Spisu Powszechnego (NSP) z 2021 roku.

Struktura populacji i wskaźniki demograficzne:

1) W województwie małopolskim osoby z niepełnosprawnościami stanowią 13,2% ogółu mieszkańców (wzrost o ok. 20% w porównaniu z NSP 2011).
2) W populacji tej wyraźnie dominują kobiety, stanowiące 55,4% wszystkich osób z niepełnosprawnościami w regionie.
3) Według oficjalnych danych NSP 2021, populacja osób z niepełnosprawnościami (prawną i biologiczną) w samym Krakowie liczyła 112 371 osób, co stanowi 14,0% ogólnej liczby mieszkańców miasta.
4) Średnio na 100 krakowian przypada 14 osób z niepełnosprawnościami.
5) Zgodnie z rejestrami Miejskiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie (MZOON) ponad 70 tysięcy osób z ważnym orzeczeniem prawnym żyje w Krakowie, a wskaźnik ten wykazuje stałą tendencję wzrostową, zwłaszcza w starszych rocznikach.

Ponad połowę populacji osób z niepełnosprawnościami w skali miasta stanowią osoby z niepełnosprawnością biologiczną (odczuwające stałe lub znaczne ograniczenia sprawności bez formalnego orzeczenia prawnego), co ściśle wiąże się z procesem starzenia się mieszkańców Krakowa, gdzie udział osób w wieku powyżej 60. roku życia przekracza 25% ogółu mieszkańców (2025r). Wpływa to na ciągły wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw domowych, narażonych na ryzyko izolacji społecznej i brak nieformalnych sieci wsparcia.

Podnoszenie świadomości społeczeństwa w obszarze poszanowania praw i godności osób z niepełnosprawnościami

Bariery świadomościowe, utrwalone stereotypy oraz brak wiedzy na temat specyfiki poszczególnych niepełnosprawności stanowią istotną przeszkodę w pełnej integracji społecznej. Gmina Miejska Kraków podejmuje szeroki zakres działań edukacyjnych i informacyjnych, ukierunkowanych na promowanie podmiotowości i praw osób z niepełnosprawnościami.

Szkolenia kadr administracji i jednostek miejskich

W latach 2021–2024 przeszkolono 300 osób zatrudnionych w Urzędzie Miasta Krakowa z zakresu profesjonalnej obsługi klientów i klientek ze szczególnymi potrzebami oraz zasad savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnościami. Odbyły się także specjalistyczne szkolenia dla kadr UMK, miejskich jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych dotyczące zapewniania dostępności przy realizacji zadań publicznych.

Kampanie i wydarzenia społeczne

Rynek krakowski jest miejscem corocznych, cyklicznych inicjatyw, takich jak:

1) Organizowany od 2007 roku Konkurs "Kraków bez barier" promujący osoby, instytucje i projekty wspierające osoby z niepełnosprawnościami oraz wpływające na ich jakość życia i funkcjonowania w mieście,
2) Tydzień Osób Niepełnosprawnych „Kocham Kraków z Wzajemnością”,
3) Kampania edukacyjno-informacyjna „HULAJ z GŁOWĄ” oraz
4) Wydarzenia integracyjne organizowane we współpracy z sektorem pozarządowym.

Dostęp do poradnictwa i edukacji prawnej

Wyznaczono punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego. W nowym okresie programowania kluczowe jest jednak pełna dostępność tych punktów w szczególności pod kątem komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC), materiałów w tekście łatwym do czytania i rozumieniu (ETR) oraz obsługi w Polskim Języku Migowym (PJM).

Potrzeby w obszarze podnoszenia świadomości: Rozszerzenie cyklicznych szkoleń dla kadr administracji miejskiej i jednostek pomocniczych o moduły ukierunkowane na praktyczne przełamywanie mikro-barier i przeciwdziałanie nieświadomym uprzedzeniom. Wyzwaniem pozostaje systemowe upowszechnienie materiałów informacyjnych Urzędu Miasta Krakowa w formacie tekstu łatwego do czytania i zrozumienia (ETR – ang. Easy to Read) oraz w Polskim Języku Migowym (PJM). W tym zakresie jedyną jednostką systematycznie

zwiększająca ilość takich działań jest Urząd Miasta. Jednostki Gminne w tym zakresie nie podejmują działań a ponieważ ich działalność obejmuje obszary podstawowych usług dla mieszkańców konieczne jest uwzględnienie takich działań.

Ważnym aspektem inkluzywności jest zwiększanie włączania samych osób z niepełnosprawnościami w roli osób współprowadzących i osób eksperckich podczas szkoleń i wydarzeń edukacyjnych

Niezależne życie i włączanie w społeczność lokalną

Zapewnienie prawa do niezależnego życia wymaga rozwijania elastycznych usług wspierających bezpośrednio w środowisku zamieszkania, co zapobiega konieczności umieszczania osób w placówkach opieki stacjonarnej.

Usługi asystenckie i opiekuńcze

1) Kraków realizuje szeroki wachlarz usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług asystenckich finansowanych ze środków budżetu miasta, PFRON oraz Funduszu Solidarnościowego.
2) W ramach otwartych konkursów ofert dla NGO zlecane są zadania obejmujące usługę: „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością", „Asystent w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością", „Asystent dla osób z niepełnosprawnościami 70+" oraz wyspecjalizowane usługi podologiczne (PODOLOG 75+ i PODOLOG 85+).
3) Wyzwaniem diagnostycznym pozostaje konieczność dokładnego pomiaru potrzeb niezaspokojonych w zakresie liczby godzin asystencji osobistej oraz skrócenie czasu oczekiwania na przyznanie usługi.

Usługa wytchnieniowa

1) Realizacja opieki dziennej w miejscu zamieszkania oraz całodobowej w ramach programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa" ze środków Funduszu Solidarnościowego.
2) Niezbędne jest objęcie wsparciem wytchnieniowym szerokiej grupy opiekunów niezależnie od ich statusu zatrudnienia, w celu zapobiegania ich wykluczeniu społecznemu, zawodowemu i zdrowotnemu.

Mieszkalnictwo wspomagane i chronione

1) Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2026–2030 przewiduje możliwość

wynajmowania lub użyczania lokali wchodzących w skład zasobu, w tym lokali o powierzchni użytkowej przekraczającej 80 m², na wykonywanie przez jednostki samorządu terytorialnego zadań własnych określonych w ustawach o pomocy społecznej oraz o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przewiduje również możliwość wynajmowania lub użyczania lokali podmiotom wskazanym w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, posiadającym status organizacji pożytku publicznego, które wykonują zadania pomocy społecznej w ramach celów statutowych wymagających dysponowania lokalem mieszkalnym. Są to dopuszczalne sposoby wykorzystania zasobu, a nie potwierdzenie faktycznego przekazywania lokali na mieszkania treningowe lub wspomagane. Możliwości wykorzystania konkretnych lokali na mieszkania wspomagane, z uwzględnieniem rozpoznanych potrzeb, warunków udostępnienia, przydatności i dostępności lokali oraz kosztów niezbędnych prac, zostaną określone w planie, o którym mowa w zadaniu 1.3.2.

2) Wykorzystywany jest również potencjał Społecznej Agencji Najmu (SAN) oraz spółek Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych, w tym Towarzystw Budownictwa Społecznego, w celu pozyskiwania mieszkań z rynku prywatnego dla osób o niższych dochodach.

Ośrodki wsparcia dziennego i wsparcia całodobowego

1) W mieście funkcjonuje rozbudowana sieć Środowiskowych Domów Samopomocy (ŚDS), Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ) oraz Domy Pomocy Społecznej (DPS).
2) Zidentyfikowanym deficytem jest brak dostatecznej liczby miejsc w ŚDS typu D (dedykowanych osobom w spektrum autyzmu oraz ze sprzężonymi niepełnosprawnościami), co wymusza korzystanie z placówek o innym profilu.

Potrzeby w obszarze niezależnego życia

1) Stopniowe zwiększanie rocznej liczby przyznawanych godzin usług asystenckich oraz zapewnienie ich większej elastyczności (realizowanych w ramach kolejnych programów rządowych 2024-2025, 2026).
2) Utrwalenie ciągłości usługi wytchnieniowej (głównie domowej w miejscu zamieszkania) przez cały rok kalendarzowy bez przerw sprawozdawczych.
3) Rozbudowa miejskiej sieci małych mieszkań treningowych i wspomaganych zlokalizowanych w osiedlach mieszkaniowych.
4) Szybkie uruchomienie dedykowanego ŚDS typu D dla osób z autyzmem i niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Dostępność przestrzeni publicznej i usług dla osób ze szczególnymi potrzebami

Kraków wdraża kompleksowy system zarządzania dostępnością, realizując wymogi ustaw o dostępności z 2019 roku: Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i Ustawy dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Został on opracowany – w szczególności – na podstawie sprawozdań z realizacji Powiatowego Programu na lata 2023-2026, Planu poprawy na rzecz zapewniania dostępności oraz Raportu o stanie dostępności.

Obszar dostępności	**Stan zastany w Urzędzie Miasta Krakowa (stan na 1 stycznia 2025 roku)**	**Planowane działania i kierunki rozwoju (2025–2028)**
System zarządzania i koordynacja	Powołano Koordynatora do spraw Dostępności UMK; działa Zespół Doradczo-Konsultacyjny do spraw Dostępności Architektonicznej; wdrożono Standardy Dostępności dla GMK oraz procedurę skargowo-wnioskową.	Prowadzenie stałego monitoringu oraz wsparcie realizacji inwestycji w zakresie zapewnienia dostępności
Dostępność architektoniczna	Raport obejmuje 17 budynków UMK: pełną wolność od barier komunikacyjnych wykazano w 3 obiektach, częściową w 11, brak w 3. Dostęp do wszystkich pomieszczeń zapewniono w 5 budynkach. Dostęp alternatywny zastosowano 11 razy (wsparcie innej osoby w obiektach zabytkowych).	Realizacja zgodnie z wynikami raportu o stanie zapewniania dostępności
Dostępność cyfrowa	UMK utrzymuje 81 stron internetowych oraz 6 aplikacji	Rozbudowa Miejskiej Platformy Internetowej

Obszar dostępności	Stan zastany w Urzędzie Miasta Krakowa (stan na 1 stycznia 2025 roku)	Planowane działania i kierunki rozwoju (2025–2028)
	mobilnych. Wszystkie deklarowane są jako częściowo zgodne z normą WCAG 2.1. Odnotowano 1 żądanie zapewnienia dostępności i 0 skarg	(2024–2026); audyt BIP pod kątem WCAG 2.1 i 2.2; masowe cyfryzowanie dokumentów (OCR).
Dostępność informacyjno-komunikacyjna	Udostępniono różnorodne kanały kontaktu (e-mail, SMS/MMS, formularze); brak tłumacz PJM online; tłumacz PJM stacjonarnie wymaga zgłoszenia 2–3 dni wcześniej; wykazano 26 (Raport) / 40 (Plan) pętli indukcyjnych.	Rozwój tłumacz PJM w czasie rzeczywistym (online); publikacja informacji w formacie ETR oraz filmów w PJM; uzupełnienie systemów pętli indukcyjnych.

Potrzeby w obszarze dostępności:

1) Sukcesywne przechodzenie od rozwiązań o charakterze dostępu alternatywnego (wymagającego asysty pracownic i pracowników Urzędu w obiektach zabytkowych) na rzecz bezbarierowej dostępności architektonicznej.
2) Zapewnienie usługi natychmiastowego (bieżącego) tłumaczenia na Polski Język Migowy na głównych stanowiskach obsługi mieszkanek i mieszkańców.
3) Podniesienie stopnia zgodności witryn i aplikacji miejskich z wymogami wytycznych WCAG 2.2.
4) Nadzór nad zapewnieniem dostępności w procesie inwestycyjnym dotyczącym inwestycji miejskich przy udziale ekspertek i ekspertów.

Edukacja

Artykuł 24 KPON nakłada obowiązek zapewnienia włączającego systemu kształcenia na wszystkich poziomach edukacji.

Edukacja włączająca i specjalna

Krakowski system oświaty obejmuje przedszkola i szkoły ogólnodostępne z oddziałami integracyjnymi, szkoły specjalne oraz Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze. Podmioty prowadzące szkoły inwestują w kadry wspomagające (pedagodzy specjalni i pedagożki specjalne, asystenci i asystentki uczniów i uczennic ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – SPE) oraz dostosowanie Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych (IPET).

Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne

Publiczne Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Krakowie wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, opinie o wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka (WWRD) oraz realizują kompleksowe wsparcie w ramach programu „Za życiem".

Akademicki Kraków

Krakowskie uczelnie wyróżniają się prężną działalnością uczelnianych jednostek działających na rzecz dostępności oraz wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami, wspierających osoby ze szczególnymi potrzebami kształcące się oraz zatrudnione w uczelniach w procesie kształcenia oraz pełnego ich uczestniczenia w życiu społeczności akademickiej na zasadzie równości z innymi osobami.

Piecza zastępcza

Sytuacja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami pozbawionych opieki rodzicielskiej wymaga:

1) Działań na rzecz przejścia od wsparcia instytucjonalnego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami do środowiska rodzinnego,
2) Rozwijania rodzinnej pieczy zastępczej przygotowanej do wspierania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz zapobieganiu kierowania tych dzieci do domów pomocy społecznej i zakładów opiekuńczo-leczniczych.

Potrzeby w obszarze edukacji

Zwiększenie dostępności osób asystującym uczniom i uczennicom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) w szkołach masowych, ciągłe doskonalenie zawodowe osób uczących w zakresie metodyki pracy włączeniowej oraz stworzenie czytelnego, wielosektorowego programu wsparcia dedykowanego dzieciom z niepełnosprawnościami w pieczy zastępczej oraz pełnoletnim wychowankom przechodzącym proces usamodzielnienia.

Zdrowie

Realizacja prawa do najwyższego możliwego poziomu stanu zdrowia (art. 25 KPON) obejmuje równy dostęp do świadczeń medycznych, rehabilitacji oraz profilaktyki.

Rehabilitacja i usługi zdrowotne

Kraków dysponuje rozbudowaną bazą miejskich podmiotów leczniczych i szpitali. Wyzwaniem pozostaje pełne usunięcie barier informacyjno-komunikacyjnych oraz architektonicznych w niektórych placówkach POZ i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.

Profilaktyka i programy dedykowane

Gmina finansuje zadania ukierunkowane na zdrowie osób w wieku senioralnym oraz pozostałych osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. usługi podologiczne oraz programy aktywizacji ruchowej.

Rehabilitacja domowa

Wskutek zmian demograficznych rośnie zapotrzebowanie na sprzęt rehabilitacyjny oraz świadczenia rehabilitacji medycznej realizowane bezpośrednio w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej tego typu usług.

Potrzeby w obszarze zdrowia: Zwiększenie skali i dostępności bezpłatnych świadczeń rehabilitacji domowej dla osób ze znacznymi ograniczeniami mobilności, doposażenie miejskiej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych oraz niwelowanie barier komunikacyjnych w placówkach zdrowia publicznego poprzez wprowadzenie oznaczeń w alfabecie Braille'a i systemów pętli indukcyjnych.

Osobnym problemem podnoszonym przez środowisko osób Głuchych, jest brak dostępu do tłumacza PJM w trakcie rejestracji i świadczenia usług medycznych w podległych Gminie ośrodkach zdrowia i szpitalach

Sport, kultura i rekreacja

Włączenie w życie kulturalne, sportowe i rekreacyjne stanowi ważny filar budowania spójności społecznej miasta.

Oferta miejska i rola Dzielnic Krakowa

Krakowskie instytucje kultury, teatry i muzea sukcesywnie wprowadzają udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi i ruchowymi (audiodeskrypcja, napisy, pętle indukcyjne).

Zadania zlecone i inicjatywy lokalne: W ramach Programu Współpracy z NGO finansowane są przedsięwzięcia takie jak: Kraków Centrum Aktywności Osób z Niepełnosprawnościami, Centrum Aktywności Nowa Huta, Kawiarenka aktywizująca zawodowo, sekcje sportowe osób z niepełnosprawnościami oraz półkolonie letnie i zimowe.

Wsparcie udzielane przez Dzielnice

Poszczególne Dzielnice Miasta Kraków przeznaczają środki na – między innymi: wyjazdy szkoleniowo-integracyjne dla osób niewidomych, zajęcia w wodzie i turnusy rehabilitacyjne dla osób w wieku senioralnym, wyjazdy rekreacyjne w Gorce i Tatry oraz lokalne projekty integracyjne.

Potrzeby w obszarze kultury, sportu i rekreacji

Przejście od modelu skupionego na stwarzaniu osobom z niepełnosprawnościami warunków do biernego uczestnictwa w wydarzeniach kulturalno-sportowych (w charakterze osób obserwujących) w stronę aktywnego promowania ich własnej twórczości lub aktywności sportowej. Potrzebne uwzględnianie artystek i artystów, twórczyń i twórców z niepełnosprawnościami w programach stypendialnych i grantowych, systemowa organizacja wystaw, koncertów i przeglądów prezentujących ich dorobek artystyczny, jak również rozwój sekcji i infrastruktury adaptowanej do uprawiania sportu powszechnego i wyczynowego.

Rynek pracy

Aktywność zawodowa jest kluczowym warunkiem niezależności finansowej oraz samorealizacji osób z niepełnosprawnościami.

Działania Grodzkiego Urzędu Pracy (GUP)

GUP w Krakowie realizuje aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, poradnictwo zawodowe, staże oraz dofinansowania ze środków PFRON do podjęcia działalności gospodarczej lub wyposażenia stanowiska pracy.

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) i ZAZ

W Krakowie funkcjonują liczne WTZ oraz Zakłady Aktywności Zawodowej. Kluczową luką operacyjną wskazaną w ewaluacji jest niska rotacja i słabo rozwinięta ścieżka przechodzenia uczestników z WTZ do zatrudnienia na otwartym rynku pracy (wskazać należy, że w latach poprzednich zaledwie niewielki odsetek osób opuszczających WTZ podejmował stabilną pracę).

Zatrudnienie wspomagane

Rośnie rola trenerów pracy oraz podmiotów ekonomii społecznej.

Zatrudnienie w jednostkach miejskich

Urząd Miasta Krakowa oraz miejskie jednostki organizacyjne dążą do osiągnięcia i utrzymania ustawowego wskaźnika 6% zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.

Potrzeby w obszarze rynku pracy:

Ewolucja praktyki jednostek miejskich z poziomu biernego zawierania w ogłoszeniach rekrutacyjnych klauzul informujących o braku dyskryminacji w stronę aktywnego poszukiwania w celu zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. Wymaga to nawiązania bliskiej współpracy z organizacjami pozarządowymi w celu wyodrębniania i oferowania staży, praktyk oraz stanowisk dostosowanych do wykonywania prac pomocniczych i biurowych. Ponadto priorytetem pozostaje zbudowanie drożnych ścieżek przechodzenia uczestników WTZ i ZAZ na otwarty rynek pracy przy szerokim wykorzystaniu instytucji trenera pracy.

Partycypacja – udział w życiu publicznym

Gmina Miejska Kraków posiada rozbudowany system dialogu społecznego ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami.

Ciała doradcze i reprezentatywne:

1) **Powiatowa Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych** – organ opiniodawczo- doradczy przy Prezydencie Miasta Krakowa.
2) **Komisja Dialogu Obywatelskiego (KDO) do spraw Osób z Niepełnosprawnościami** – platforma współpracy krakowskich organizacji pozarządowych z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia UMK.

3) **Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa do spraw Osób z Niepełnosprawnościami** – realizujący politykę miejską w tym obszarze.
4) **Koordynator Dostępności Gminy Miejskiej Kraków** – koordynujący sprawy związane z dostępnością w Gminie Miejskiej Kraków i jednostkach podległych.

Budżet Obywatelski i Kongresy

Osoby z niepełnosprawnościami aktywnie uczestniczą w konsultacjach społecznych, projektach Budżetu Obywatelskiego oraz w pracach Małopolskiego Kongresu Osób z Niepełnosprawnościami.

Potrzeby w obszarze partycypacji

Włączanie Powiatowej Społecznej Rady do spraw Osób Niepełnosprawnych oraz KDO w procesy opiniowania miejskich planów inwestycyjnych już na etapie projektowania bez względu na zakres prowadzonych prac inwestycyjnych lub remontowych. Dotychczasową praktyką jest, że opinie ciał konsultacyjnych uwzględnia się jedynie w sytuacjach, gdy inwestor zgłaszał odstępstwa od standardów dostępności Gminy Miejskiej Kraków. Zauważalna potrzebą jest także zobowiązanie jednostek organizacyjnych Gminy, do powołania koordynatorów dostępności. Realizacja zadań ustawowych jedynie przez koordynatora dostępności na poziomie Gminy, w tak dużym organizmie administracyjnym jest zadaniem trudnym

Przeciwdziałanie przemocy w stosunku do osób z niepełnosprawnościami oraz ze względu na niepełnosprawność

Ochrona osób z niepełnosprawnościami – w szczególności kobiet i dzieci – przed wszelkimi formami wykorzystywania, przemocy, nadużyć i zaniedbania wynika bezpośrednio z art. 16 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (KPON). Osoby te są szczególnie narażone na przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną, a także na formy przemocy specyficzne dla ich sytuacji: wynikające z zależności od opiekuna, ograniczania dostępu do informacji, leczenia, środków finansowych czy kontaktów społecznych. Szczególnej ochrony wymagają dzieci z niepełnosprawnościami, w tym występujące w roli świadków przemocy domowej.

Skala zjawiska i procedura „Niebieskiej Karty”

Zgodnie z danymi sprawozdawczymi z realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024-2030” (przyjętego uchwałą nr CXXV/3426/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 grudnia

2023 roku), liczba osób z niepełnosprawnościami wskazanych w procedurach „Niebieskie Karty" jako osoby doznające przemocy domowej wyniosła **26 w 2024 roku** oraz **46 w 2025 roku.**

W przyjętych założeniach miejskich wyznaczono roczny wskaźnik zakładający objęcie pomocą w ramach procedury co najmniej 50 osób z niepełnosprawnościami rocznie (dane za 2025 rok stanowią 92% tej wartości). Należy jednak podkreślić, że statystyki procedury „Niebieskie Karty" dotyczą wyłącznie przypadków ujawnionych i zgłoszonych do systemu interwencji, co oznacza, że rzeczywista skala zjawiska może być wyższa ze względu na bariery w zgłaszaniu i zjawisko tzw. ciemnej liczby przemocy

Realizowane działania i infrastruktura wsparcia

W ramach celu II Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej realizowane jest dedykowane zadanie dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa i pomocy dzieciom, osobom z niepełnosprawnościami i seniorom doznającym przemocy domowej.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami jest uwzględniana przekrojowo we wszystkich działaniach systemu interwencji – od rozpoznania przemocy, przez ocenę zagrożenia i planowanie pomocy, po współpracę interdyscyplinarną. W ramach dobrych praktyk wykorzystywane są doświadczenia z dotychczas realizowanych projektów dedykowanych (na przykład projektu z 2023 roku realizowanego we współpracy z ChSON „Ognisko", w ramach którego przeszkolono 225 profesjonalistek i profesjonalistów z zakresu przeciwdziałania wtórnej wiktymizacji i przełamywania stereotypów).Osoby z niepełnosprawnościami doznające przemocy mają zapewniony dostęp do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia (SOW), Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK), wsparcia w ramach pomocy społecznej oraz bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego. Wsparcie to jest sukcesywnie dostosowywane do indywidualnych potrzeb uczestników, w tym poprzez udostępnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych w Polskim Języku Migowym (PJM) oraz formach tekstowych

Potrzeby w obszarze przeciwdziałania przemocy

W kolejnym okresie realizacji Programu przeciwdziałanie przemocy wobec osób z niepełnosprawnościami powinno stanowić stały, dostępny i praktycznie realizowany element lokalnego systemu wsparcia. Kluczowe potrzeby obejmują:

1) **Zapewnienie pełnej dostępności:** Systematyczne usuwanie barier architektonicznych, cyfrowych, informacyjnych i komunikacyjnych we wszystkich placówkach pomocowych i interwencyjnych (w tym schroniskach, SOW i OIK).

2) **Rozwój dostępnych kanałów zgłoszeniowych:** Wypracowanie i upowszechnienie ułatwionych ścieżek zgłaszania incydentów przemocowych oraz uzyskiwania pomocy w Polskim Języku Migowym (PJM), formach tekstowych (SMS, e-mail, formularze online) oraz w języku prostym i tekście łatwym do czytania i zrozumienia (ETR – ang. Easy-to-Read).
3) **Podnoszenie kompetencji kadr:** Uwzględnianie tematyki specyfiki przemocy wobec osób ze szczególnymi potrzebami (w tym rozpoznawania przemocy ekonomicznej, psychicznej i zaniedbania) w szkoleniach ogólnych, warsztatach interdyscyplinarnych oraz superwizji osób pracujących w systemie.
4) **Indywidualne plany bezpieczeństwa:** Stosowanie indywidualnej oceny ryzyka oraz planów bezpieczeństwa uwzględniających rodzaj niepełnosprawności, stopień zależności od opiekuna-sprawcy, bariery w komunikowaniu się oraz możliwość bezpiecznego ewakuowania lub opuszczenia miejsca zamieszkania.
5) **Doskonalenie analityki danych:** Rozwijanie metod gromadzenia i analizy danych statystycznych dotyczących przemocy wobec osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem perspektywy płci oraz wieku.

Różnorodność definiowania niepełnosprawności

Historycznie w definiowaniu niepełnosprawności można wyróżnić:

1) Model medyczny – obecnie przemijający – oraz
2) Model społeczny – obowiązujący.

Model medyczny uznaje niepełnosprawność za bezpośrednią konsekwencję choroby czy uszkodzenia.

Natomiast zgodnie z modelem społecznym niepełnosprawność oznacza niemożność pełnego i skutecznego udziału w różnych sferach życia, na zasadzie równości z innymi osobami, z powodu wielorakich barier, której doświadczają osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność organizmu. W modelu społecznym brak dostępności (usług publicznych, infrastruktury publicznej) nie jest problemem osoby z niepełnosprawnością tylko władzy publicznej i może prowadzić do dyskryminacji.

Ratyfikowana przez Polskę Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym, który odnosi się kompleksowo do osób z niepełnosprawnościami. Ma ona przyczynić się do poprawy ich sytuacji, poprzez umożliwienie

im rzeczywistego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności, na równi z innymi osobami. Konwencja (w art. 1) zawiera definicję osób z niepełnosprawnościami (zgodnie z modelem społecznym):

„Do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami".

Ze względu na porządek prawny (wyższość ratyfikowanych umów międzynarodowych nad ustawami i aktami wykonawczymi) jest to definicja powszechnie obowiązująca w polskim systemie prawnym.

Niezależnie od tego szczególne akty prawne mogą zawierać inne definicje jak Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Sytuację komplikuje równoległe funkcjonowanie różnych systemów orzeczniczych (o niepełnosprawności, o niezdolności do pracy, oświatowy, o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, tak zwany mundurowy itp.), które nie w pełni wdrażają społeczny model niepełnosprawności.

Tym bardziej Gmina Miejska Kraków oraz podległe jej komórki i jednostki muszą dołożyć starań, aby wdrożyć Konwencję oraz społeczny model niepełnosprawności.

Realizatorzy programu

Istotnym ogniwem w procesie wsparcia osób z niepełnosprawnościami (i innych osób ze szczególnymi potrzebami) są posiadane przez Gminę Miejską Kraków zasoby instytucjonalne. Wspomagają one zabezpieczenie potrzeb i realizację praw osób z niepełnosprawnościami w obszarze szeroko rozumianej aktywności społecznej i zawodowej, w tym w szczególności w sferze życia codziennego, nauki, pracy oraz możliwości korzystania z dóbr kultury, sportu i rekreacji.

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami (i innych osób ze szczególnymi potrzebami) w Gminie Miejskiej Kraków realizują różne komórki wchodzące w skład struktury organizacyjnej Gminy Miejskiej Kraków, w tym:

- Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia UMK
- Biuro Architekta Miasta UMK
- Biuro do spraw Zdrowia
- Biuro Nadzoru Właścicielskiego UMK

- Centrum Obsługi Informatycznej UMK
- Krakowskie Centrum Świadczeń
- Wydział Architektury i Urbanistyki UMK
- Wydział do spraw Przedsiębiorczości i Innowacji UMK
- Wydział do spraw Turystyki UMK
- Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK
- Wydział Dialogu, Konsultacji i Kontaktu Obywatelskiego UMK
- Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych UMK
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury UMK
- Wydział Komunikacji Społecznej UMK
- Wydział Kultury UMK
- Wydział Mieszkalnictwa UMK
- Wydział Obsługi Urzędu UMK
- Wydział Organizacji i Nadzoru UMK
- Wydział Planowania Przestrzennego UMK
- Wydział Sportu UMK
- Wydział Spraw Administracyjnych UMK
- Wydział Strategii i Funduszy Europejskich UMK
- Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa do spraw Organizacji Pozarządowych
- Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa do spraw Rozwoju Kultury Fizycznej
- Centrum Audytu i Kontroli Analitycznej UMK
- Grodzki Urząd Pracy w Krakowie
- Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków
- Krakowskie Biuro Festiwalowe
- Miejskie Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie
- Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie
- Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie
- Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie

- Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza w Krakowie
- Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego SPZOZ w Krakowie
- Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie
- Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie
- Zarząd Dróg Miasta Krakowa
- Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie
- Zarząd Inwestycji Miejskich w Krakowie
- Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie
- Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie
- Agencja Rozwoju Miasta Krakowa Sp. z o.o.
- Arena Kraków SA
- Krakowski Holding Komunalny SA
- Kraków Nowa Huta Przyszłości SA
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej SA w Krakowie
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie
- Wodociągi Miasta Krakowa SA
- Fundacja Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie

Gmina Miejska Kraków zmierza do zapewnienia maksymalnie pełnej dostępności oferty skierowanej do mieszkańców i mieszkanek.

Działania prowadzone przez jednostki organizacyjne samorządu realizowane są w ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi. Pełnią one bardzo ważną rolę w polityce społecznej. Z jednej bowiem strony są one partnerem dla samorządu w procesie realizacji zadań nakierowanych na wsparcie osób z niepełnosprawnościami i osób ze szczególnymi potrzebami, z drugiej – samodzielnie inicjują działania wspierające i aktywizujące te osoby.

Cel ogólny, zakres i deklaracja wyników Programu

Cel ogólny

Zapewnienie warunków do możliwie pełnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w Gminie Miejskiej Kraków

Metryczka

Nazwa

Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2027-2030 (PS/W1/2027)

Typ

Program

Termin

Od 1 stycznia 2027 roku do 31 grudnia 2030 roku

Koordynator

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa do spraw Osób z Niepełnosprawnościami oraz Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia.

Zakres (działania)

Gmina Miejska Kraków osiągnie rezultat przez realizację zadań w 9 priorytetach:

1. Wsparcie w Niezależnym Życiu osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami oraz ich rodzin
2. Zabezpieczenie społeczne
3. Dostępność
4. Edukacja, w tym edukacja włączająca
5. Praca i zatrudnienie
6. Zdrowie
7. Kultura, sport i turystyka
8. Udział w życiu publicznym i politycznym
9. Podnoszenie świadomości

Wskaźniki

Gmina Miejska Kraków będzie weryfikowała realizację zakładanego Rezultatu przez, między innymi, osiągnięcie następujących wskaźników

Aspiracja („tak, aby”)	**Wskaźnik**	**Waga**	**Wartość z 2025 roku z systemu Stradom**	**Wartość znakomita**	**Przedział, wartość minimalna**	**Przedział, wartość maksymalna**
Zwiększyć poziom wsparcia osób z niepełnosprawnościami (zwiększyć odsetek osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem)	Podniesienie poziomu integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami – wskaźnik W20_W (system Stradom UMK)	40 % (0,4)	33,34 % (0,333)	40,0 % (0,700)		
Zwiększyć liczbę dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi korzystających z edukacji włączającej	Poziom edukacji włączającej na terenie GMK – wskaźnik W60_E (system Stradom UMK)	35 % (0,3)	69,04 % (0,6904)	80 % (0,80)		
Zapewnić jak najwyższy stopień aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych – wskaźnik W16_G (system Stradom UMK)	25 % (0,2)	55,46 % (0,5546)	60 % (0,6)		

Ryzyka dla programu

C Cel szczegółowy Programu	N Nazwa ryzyka	O ocena istotności B ryzyka	Status postępowania z ryzykiem
Zwiększyć poziom wsparcia osób z niepełnosprawnościami (zwiększyć odsetek osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem)	Czynniki zewnętrzne zagrażające osiągnięciu celu, w tym niewystarczające rozwiązania systemowe na poziomie krajowym dla zapewnienia wsparcia	3	M Monitorowanie
Zwiększyć liczbę dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi korzystających z edukacji włączającej	Niższe koszty i łatwiejsze wdrażanie edukacji segregacyjnej w stosunku do edukacji włączającej	3	M Monitorowanie

Opis priorytetów i zadań Programu

Priorytet	Cel szczegółowy	Obszary lub grupy zadań
Wsparcie w Niezależnym Życiu osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz innych osób ze szczególnymi potrzebami	Wzrost poziomu niezależnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami	1.1. Zintegrowane usługi osobiste (opiekuńcze, specjalistyczne opiekuńcze, asystenckie) 1.2. Usługi wsparcia dziennego (ŚDS-y, WTZ-y, inne)

	i ich rodzin oraz innych osób ze szczególnymi potrzebami	1.3. Usługi mieszkalnictwa wspomaganego oraz usługi wsparcia całodobowego (domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy, inne) 1.4. Usługi dotyczące mieszkalnictwa 1.5. Usługi wsparcia wytchnieniowego 1.6. Deinstytucjonalizacja wsparcia społecznego 1.7. Inne formy wsparcia w Niezależnym Życiu 1.8. Przeciwdziałanie przemocy 1.9. Wsparcie osób uchodźczych oraz innych migrantek i migrantów przymusowych z niepełnosprawnościami
Zabezpieczenie społeczne	Polepszenie warunków życia osób z niepełnosprawnościami poprzez udzielanie świadczeń finansowych oraz potwierdzanie uprawnień do świadczeń	2.1. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (czynność administracyjna) 2.2. Wydawanie legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz ich duplikatów (czynność administracyjna) 2.3. Karty parkingowe 2.4. Wydawanie i promocja Karty „N” 2.5. Udzielanie pomocy pieniężnej z pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych 2.6. Dofinansowanie usług, kosztów wsparcia i likwidacji barier

Dostępność	Zapewnienie dostępności przestrzeni publicznej, działań informacyjnych i usług publicznych dla osób z niepełnosprawnościami, innych osób ze szczególnymi potrzebami oraz wszystkich innych mieszkanek i mieszkańców	3.1. Koordynacja działań w obszarze dostępności 3.2. Dostępność architektoniczna 3.3. Dostępność informacji, w tym dostępność cyfrowa, oraz dostępność komunikacji interpersonalnej 3.4. Dostępność transportu 3.5. Dostępność w działaniach z zakresu bezpieczeństwa, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego
Edukacja, w tym edukacja włączająca	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do włączającego systemu kształcenia na zasadach równych szans, na wszystkich poziomach edukacji	4.1. Wczesne wspomaganie i diagnozowanie specjalnych potrzeb edukacyjnych 4.2. Upowszechnianie edukacji włączającej 4.3. Kształcenie specjalne w ramach przedszkoli, szkół i placówek ogólnodostępnych, integracyjnych i ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi oraz specjalnych i ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi 4.4. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz ze szczególnymi

		potrzebami (jak dzieci i młodzież z rodzin z osobą z niepełnosprawnością) 4.5. Dowóz uczennic i uczniów z niepełnosprawnościami 4.6. Podnoszenie kwalifikacji kadry placówek oświatowych 4.7. Zapewnienie dostępności przedszkoli, szkół i placówek 4.8. Tematyka osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami oraz edukacji równościowej jako element edukacji społecznej 4.9. Zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami w szkołach, przedszkolach i placówkach oraz promocja takiego zatrudnienia 4.10. Wsparcie osób studiujących z niepełnosprawnościami
Praca i zatrudnienie	Zwiększenie aktywności zawodowej i zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami oraz rodziców dzieci z niepełnosprawnościami, w tym w strukturach miejskich	5.1. Wsparcie w aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami 5.2. Promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami 5.3. Poradnictwo zawodowe dla uczniów i uczennic oraz klientek i klientów ośrodków wsparcia 5.4. Zwiększanie wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami i rodziców dzieci z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Krakowa,

		miejskich jednostkach organizacyjnych i spółkach Miasta Krakowa
Zdrowie	Zapewnienie dostępności usług opieki zdrowotnej, zapewnienie usług dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami oraz promocja zdrowego stylu życia	6.1. Deinstytucjonalizacja opieki zdrowotnej 6.2. Prowadzenie zakładów opiekuńczo-leczniczych 6.3. Wczesna rehabilitacja 6.4. Programy polityki zdrowotnej dedykowane osobom z niepełnosprawnościami 6.5. Promowanie zdrowego stylu życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin – dzięki profilaktyce i rehabilitacji 6.6. Zapewnienie dostępności placówek opieki zdrowotnej, w tym gabinetów i stanowisk, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ
Kultura, sport i turystyka	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami pełnego udziału w życiu kulturalnym, działalności sportowej i turystyce, sporcie i turystyce, w tym	Kultura: 7.1. Oferta kulturalna dla osób z niepełnosprawnościami (osób uprawiających kulturę), na przykład o charakterze warsztatowym i twórczym 7.2. Zapewnienie dostępności oferty kulturalnej dla osób z niepełnosprawnościami (publiczności)

	dostępność oferty i obiektów	7.3. Angażowanie i wspieranie artystek i artystów, twórczyń i twórców z niepełnosprawnościami 7.4. Informowanie o ofercie kulturalnej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami 7.5. Dostępność obiektów kulturalnych dla publiczności oraz artystek i artystów, twórczyń i twórców, osób uprawiających kulturę z niepełnosprawnościami 7.6. Systemowe wdrażanie dostępności kultury 7.7. Ulgowe opłaty za korzystanie z kultury przez osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny Sport: 7.8. Oferta sportowa dla osób z niepełnosprawnościami (sportowczyń i sportowców) 7.9. Dostępność oferty sportowej (w tym wydarzeń sportowych) dla publiczności (kibiców i kibicek) z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami 7.10. Wsparcie sportowczyń i sportowców z niepełnosprawnościami

		7.11. Informowanie o ofercie sportowej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami 7.12. Dostępność obiektów sportowych dla publiczności (kibicek i kibiców) oraz sportowczyń i sportowców z niepełnosprawnościami 7.13. Ulgowe opłaty startowe i opłaty za wstęp na imprezy sportowe dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin Turystyka: 7.14. Oferta turystyczna dostępna dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami (turystek i turystów) 7.15. Dostępność obiektów turystycznych dla osób z niepełnosprawnościami 7.16. Informowanie o ofercie turystycznej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami Kultura, sport, rekreacja i turystyka

		7.17. Wspieranie innych przedsięwzięć związanych z kulturą, sportem, rekreacją i turystyką osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami (obszar)
Udział w życiu publicznym i politycznym	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami pełnego udziału w życiu publicznym i politycznym, w tym do realizacji czynnego i biernego prawa wyborczego	8.1. Dostępność wyborów i referendów 8.2. Konsultacje społeczne 8.3. Partnerstwo z organizacjami pozarządowymi na rzecz dostępności oraz osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami oraz ich uwzględniania w miejskich politykach 8.4. Rozwój wolontariatu na potrzeby wsparcia i zapewnienia równych szans osób z niepełnosprawnościami (i innych osób ze szczególnymi potrzebami) 8.5. Zapewnianie dostępności przy wydatkowaniu środków publicznych 8.6. Zadania zlecane 8.7. Klauzule społeczne i ekonomia społeczna
Podnoszenie świadomości	Podniesienie świadomości społecznej w obszarze niepełnosprawności	9.1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej na temat dostępności oraz osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami

	i szczególnych potrzeb oraz przeciwdziałanie stereotypom i uprzedzeniom	9.2. Podnoszenie kompetencji i wzrost świadomości kadr miejskich w zakresie dostępności i uniwersalnego projektowania 9.3. Prowadzenie badań i analiz dotyczących osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami 9.4. Prowadzenie działań podnoszących świadomość osób z niepełnosprawnościami

Opis zadań i zadań szczegółowych dla całego Programu

Jednostki i podmioty wymienione bezpośrednio w kolumnie „Realizatorzy” odpowiadają za realizację danego zadania i sprawozdają w kolejnym roku realizację tego zadań. Natomiast jednostki i podmioty wskazane w tej kolumnie jako jednostki i podmioty współpracujące („we współpracy merytorycznej”) nie są odpowiedzialne za realizację danego zadania i nie sprawozdają realizacji tego zadania.

Jeśli zadanie jest zaplanowane na konkretne lata, to wymaga realizacji tylko w tych latach i sprawozdania tylko za te lata.

Zadania wskazane warunkowo do realizacji tylko w wypadku zaistnienia potrzeby ich realizacji („realizacja w razie potrzeby”) wymagają sprawozdawania jedynie za lata, kiedy taka potrzeba wystąpiła.

Priorytet 1. Wsparcie w Niezależnym Życiu osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz osób ze szczególnymi potrzebami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
1.1. Zintegrowane usługi osobiste (opiekuńcze, specjalistyczne opiekuńcze, asystenckie)	1.1.1. Świadczenie usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.1.2. Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.1.3. Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	1.1.4. Świadczenie usług asystenckich osobistych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
1.2. Usługi wsparcia dziennego (ŚDS-y, WTZ-y, inne)	1.2.1. Usługi wsparcia dziennego w środowiskowych domach samopomocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.2.2. Usługi wsparcia dziennego w dziennych domach pomocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.2.3. Usługi wsparcia dziennego w klubach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.2.4. Usługi wsparcia dziennego w klubach samopomocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki	Liczba osób korzystających z usług

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	
	1.2.5. Usługa „W sile wieku”	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.2.6. Działalność warsztatów terapii zajęciowej (WTZ-ów)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.2.7. Zajęcia klubowe w warsztatach terapii zajęciowej (WTZ-ach)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.2.8. Transport dorosłych osób z niepełnosprawnościami do środowiskowych domów samopomocy	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba osób korzystających z usług
	1.2.9. Dofinansowanie tworzenia warsztatów terapii zajęciowej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Liczba umów (dotyczy wyłącznie warsztatów terapii zawodowej

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy lub zakładów aktywności zawodowej (obecnie Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III Obszar F)		i środowiskowych domów samopomocy) Kwota dofinansowań (dotyczy wyłącznie warsztatów terapii zawodowej i środowiskowych domów samopomocy)
1.3. Mieszkalnictwo wspomagane oraz usługi wsparcia całodobowego (domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy, inne)	1.3.1. Usługi mieszkalnictwa wspomaganego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług Wzrost tej liczby w stosunku do poprzedniego Programu (do 2026 roku)
	1.3.2. Opracowanie w 2027 roku i aktualizowanie planu zapewnienia lokali na mieszkania wspomagane, obejmującego rozpoznanie potrzeb, ocenę możliwości ich zaspokojenia, określenie działań,	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w zakresie – rozpoznawania potrzeb i określania wymagań dotyczących lokali wynikających z potrzeb przyszłych mieszkańców i zakresu wsparcia;	Liczba mieszkań udostępnionych w danym roku na mieszkania wspomagane z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków Liczba mieszkań udostępnionych na mieszkania wspomagane

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	odpowiedzialnych podmiotów, potrzeb finansowych i harmonogramu, a w przypadku niewystarczających możliwości zaspokojenia potrzeb – określenie skali niezaspokojonych potrzeb oraz propozycji działań służących pozyskaniu dodatkowych lokali lub zapewnieniu przydatności i dostępności istniejących lokali	Wydział Mieszkalnictwa oraz Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie – w zakresie oceny możliwości wykorzystania mieszkaniowego zasobu Gminy, w tym warunków udostępnienia lokali, ich przydatności technicznej, potrzebnych prac i kosztów, stosownie do swoich kompetencji; Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków – w zakresie koordynacji opracowania i aktualizowania planu	z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków
	1.3.3. Zapewnienie lokali na mieszkania wspomagane z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków, uwzględnieniem rozpoznanych	Wydział Mieszkalnictwa – prowadzenie spraw związanych z przeznaczeniem i udostępnieniem lokali,	Liczba mieszkań udostępnionych w danym roku na mieszkania wspomagane z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	potrzeb i wymagań dostępności, zgodnie z planem, o którym mowa w pkt 1.3.2	stosownie do swoich kompetencji; Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie – przygotowanie lokali do wykorzystania na mieszkania wspomagane, w zakresie powierzonych prac; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie – określenie i weryfikacja wymagań użytkowych oraz udział w uzgodnieniu warunków przekazania lokali na tę formę wsparcia – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba mieszkań udostępnionych na mieszkania wspomagane z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	1.3.4. Usługi wsparcia całodobowego w domach pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług Średni miesięczny koszt wsparcia 1 osoby
	1.3.5. Usługi okresowego wsparcia całodobowego dla kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży lub innych placówkach (dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.3.6. Usługi okresowego wsparcia całodobowego dla bezdomnych osób z niepełnosprawnościami w schroniskach i schroniskach z usługami opiekuńczymi dla osób bezdomnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	(dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami)		
	1.3.7. Usługi wsparcia całodobowego w hospicjach	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia organizacje pozarządowe	Lista wspieranych placówek
1.4. Usługi dotyczące mieszkalnictwa	1.4.1. Przyznawanie rodzinom z osobą z niepełnosprawnością mieszkań z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków	Wydział Mieszkalnictwa	Liczba przyznanych mieszkań rodzinom z osobą z niepełnosprawnością
	1.4.2. Zapewnienie lokali mieszkalnych dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków	Wydział Mieszkalnictwa, Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie	Liczba lokali mieszkalnych dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Kraków Wzrost tej liczby w stosunku do poprzedniego Programu (do 2026 roku)
	1.4.3. Zapewnienie lokali socjalnych osobom z niepełnosprawnościami, w tym	Wydział Mieszkalnictwa, Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie	Liczba lokali socjalnych, z których korzystają osoby z niepełnosprawnościami,

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	lokali socjalnych dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków		z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków Liczba lokali socjalnych dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Kraków Wzrost tej liczby w stosunku do poprzedniego Programu (do 2026 roku)
	1.4.4. Zapewnienie mieszkań dla osób z niepełnosprawnościami, w tym mieszkań dostępnych, w zasobach Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych (SIM), w tym Towarzystw Budownictwa Społecznego, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ	Wydział Mieszkalnictwa, Towarzystwo Budownictwa Społecznego, Biuro Nadzoru Właścicielskiego (w ramach nadzoru nad SIM-ami)	Liczba mieszkań, z których korzystają osoby z niepełnosprawnościami, w Towarzystwach Budownictwa Społecznego, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ Liczba lokali mieszkań dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami w Towarzystwach Budownictwa

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
			Społecznego, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ Wzrost tej liczby w stosunku do poprzedniego Programu (do 2026 roku)
	1.4.5. Zapewnianie mieszkań osobom z niepełnosprawnościami, w tym mieszkań dostępnych, w ramach innych instrumentów polityki mieszkaniowej (Społeczne Agencje Najmu, społeczne inicjatywy mieszkaniowe itp.)	Wydział Mieszkalnictwa, Biuro Nadzoru Właścicielskiego, podmioty prowadzące Społeczne Agencji Najmu, Społeczne Inicjatywy Mieszkaniowe, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ	Liczba mieszkań, z których korzystają osoby z niepełnosprawnościami, w ramach innych instrumentów polityki mieszkaniowej Liczba mieszkań dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, w ramach innych instrumentów polityki mieszkaniowej Wzrost tej liczby w stosunku do poprzedniego Programu (do 2026 roku)
1.5. Usługi wsparcia wytchnieniowego	1.5.1. Usługa wytchnieniowa	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Wydział	Liczba osób korzystających z usług

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, placówki opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe	Wzrost tej liczby w stosunku do poprzedniego Programu (do 2026 roku)
	1.5.2. Usługa „Pomoc w domu”	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Liczba godzin zrealizowanej usługi
1.6. Deinstytucjonalizacja wsparcia społecznego	1.6.1. Prowadzenie działań na rzecz przejścia od wsparcia instytucjonalnego osób dorosłych z niepełnosprawnościami do form zdeinstytucjonalizowanych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia,	Liczba osób, która przeszła od wsparcia instytucjonalnego do form zdeinstytucjonalizowanych
	1.6.2. Prowadzenie działań na rzecz przejścia od wsparcia instytucjonalnego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami do środowiska rodzinnego (w tym rodziny biologicznej lub rodzinnej pieczy zastępczej)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	Liczba osób, która przeszła od wsparcia instytucjonalnego do form zdeinstytucjonalizowanych

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	1.6.3. Rozwijanie rodzinnej pieczy zastępczej przygotowanej do wspierania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz zapobieganiu kierowania tych dzieci do domów pomocy społecznej i zakładów opiekuńczo- leczniczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej Równości i Zdrowia,	Liczba dzieci z niepełnosprawnościami objętych w danym roku rodzinną pieczą zastępczą Liczba dzieci z niepełnosprawnościami oczekujących na wykonanie orzeczenia o umieszczeniu w rodzinnej pieczy zastępczej Liczba dzieci z niepełnosprawnościami skierowanych w danym roku do domu pomocy społecznej lub zakładu opiekuńczo- leczniczego
1.7. Inne formy wsparcia w Niezależnym Życiu	1.7.1. Indywidualne koordynowanie wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami (i ich rodzin)	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	1.7.2. Poradnictwo, w tym wsparcie psychologiczne (w tym Ośrodki Poradnictwa i Terapii Rodzin)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie, Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.7.3. Prowadzenie działań informacyjnych o oferowanym wsparciu	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	Liczba działań informacyjnych dotyczących oferowanego wsparcia
	1.7.4. Opracowanie, prowadzenie i upublicznienie bazy oferty wsparcia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	Opracowanie, prowadzenie i upublicznienie bazy oferty wsparcia (Tak / Nie; jeśli tak: link do bazy)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	1.7.5. Prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Liczba umów wypożyczeń
	1.7.6. System nieodpłatnego poradnictwa prawnego	Wydział Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	Liczba osób korzystających z usług
	1.7.7. Interwencja kryzysowa	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
	1.7.8. Usługi podologiczne	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba osób korzystających z usług
	1.7.9. Inne formy włączenia społecznego niż wymienione w pozostałych punktach – realizacja w razie potrzeby	Wydział Polityki Społecznej Równości i Zdrowia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z usług
1.8. Przeciwdziałanie przemocy (obszar)	1.8.1. Przeciwdziałanie przemocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień	Liczba procedur „Niebieskiej Karty” dotyczących osób z niepełnosprawnościami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		w Krakowie, organizacje pozarządowe	Liczba osób z niepełnosprawnościami doznających przemocy domowej
1.9. Wsparcie osób uchodźczych oraz innych migrantek i migrantów przymusowych z niepełnosprawnościami (obszar)	1.9.1. Wsparcie osób uchodźczych oraz innych migrantek i migrantów przymusowych z niepełnosprawnościami	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem

Priorytet 2. Zabezpieczenie społeczne

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
2.1. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (czynność administracyjna) (obszar)	2.1.1. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (czynność administracyjna)	Miejski Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń
2.2. Wydawanie legitymacji dokumentujących	2.2.1. Wydawanie legitymacji dokumentujących	Miejski Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności	Liczba wydanych legitymacji

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz ich duplikatów (czynność administracyjna) (obszar)	niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz ich duplikatów (czynność administracyjna)		
2.3. Karty parkingowe	2.3.1. Wydawanie kart parkingowych osobom z niepełnosprawnościami oraz placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnościami mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się (czynność administracyjna)	Miejski Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności	Liczba wydanych kart parkingowych
	2.3.2. Obsługa realizacji uprawnień osób z niepełnosprawnościami, wynikających z kart parkingowych	Zarząd Dróg Miasta Krakowa, Straż Miejska Miasta Krakowa	Liczba interwencji i zastosowanych środków karnych dotyczących parkowania w miejscach dla osób z niepełnosprawnościami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
2.4. Wydawanie i promocja Karty „N”	2.4.1. Wydawania Karty „N”	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba wydanych Kart „N”
	2.4.2. Promocja Karty „N”	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba wydanych nowych Kart „N”
2.5. Udzielanie pomocy pieniężnej z pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych	2.5.1. Udzielanie pomocy pieniężnej z pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
	2.5.2. Udzielanie pomocy pieniężnej ze świadczeń rodzinnych	Krakowskie Centrum Świadczeń	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
2.6. Dofinansowanie usług, kosztów wsparcia i likwidacji barier	2.6.1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
	2.6.2. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	2.6.3. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem
	2.6.4. Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
	2.6.5. Dofinansowanie likwidacji barier technicznych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
	2.6.6. Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
	2.6.7. Dofinansowanie likwidacji bariery transportowej (obecnie Aktywny Samorząd Moduł I Obszar A)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
	2.6.8. Dofinansowanie likwidacji barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	(obecnie Aktywny Samorząd Moduł I Obszar B)		
	2.6.9. Dofinansowanie likwidacji barier w poruszaniu się (obecnie Aktywny Samorząd Moduł I Obszar C)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
	2.6.10 Dofinansowanie osobie aktywnej zawodowo kosztów opieki nad osobą zależną (obecnie Aktywny Samorząd Moduł I Obszar D: Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
	2.6.11. Dofinansowanie kosztów energii elektrycznej związanych z użytkowaniem koncentratora tlenu lub respiratora (obecnie Aktywny Samorząd Moduł I Obszar E: Pomoc	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej)		
	2.6.12. Dofinansowanie kosztów nauki na poziomie wyższym (obecnie Aktywny Samorząd Moduł II: Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem
	2.6.13. Dofinansowanie do zakupu lub zamiany mieszkania na spełniające indywidulane wymagania dostępności (obecnie Aktywny Samorząd Moduł III Zadanie 1: Pomoc w zamianie architektonicznie niedostępnego mieszkania na mieszkanie spełniające indywidualne kryterium dostępności, znajdujące się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem)		
	2.6.14. Dofinansowanie kosztów najmu ponoszonych przez absolwentki i absolwentów (obecnie Aktywny Samorząd Moduł III Zadanie 1: Pomoc w wynajęciu samodzielnego mieszkania, które spełnia indywidualne kryterium dostępności)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Wartość świadczeń Liczba osób objętych wsparciem

Priorytet 3. Dostępność

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
3.1. Koordynacja działań w obszarze dostępności	3.1.1. Opracowanie praktycznej instrukcji przygotowania raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi	Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Opracowanie instrukcji przygotowania raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	potrzebami i metodologii oceny dostępności oraz ich wdrożenie – dotyczy roku sporządzania raportów i roku go poprzedzającego (planowo lata 2028 i 2029)		i metodologii oceny dostępności (Tak / Nie)
	3.1.2. Opracowanie i aktualizacja wzoru planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i metodologii jego opracowania	Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Opracowanie lub aktualizacja wzoru raportu i metodologii jego opracowania (Tak / Nie) Jeśli wzór i metodologia są aktualne, to miernik uznaje się za zrealizowany
	3.1.3. Opracowanie metodologii monitorowania dostępności, w tym: metodologii realizacji planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i metodologii oceny dostępności, oraz jej wdrożenie	Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Opracowanie lub aktualizacja metodologii monitorowania działalności w zakresie zapewniania dostępności (Tak / Nie) Jeśli metodologia jest aktualna, to miernik uznaje się za zrealizowany

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	3.1.4. Opracowanie raportów o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (na podstawie Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami) – dotyczy roku sporządzania raportów i roku go poprzedzającego (planowo lata 2028 i 2029)	Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa odpowiedzialne za budynki, systemy informatyczne, strony internetowe i aplikacje mobilne oraz działania informacyjne, komunikacyjne i promocyjne, Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków (koordynacja); miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba raportów o stanie zapewniania dostępności
	3.1.5. Opracowanie planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz jego aktualizacja co 4 lata, w oparciu o monitorowanie	Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa odpowiedzialne za budynki, systemy informatyczne, strony internetowe i aplikacje mobilne oraz działania informacyjne,	Liczba planów działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	dostępności, w tym raport o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	komunikacyjne i promocyjne, Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków (koordynacja); miejskie jednostki organizacyjne (w tym: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, instytucje kultury i podmioty lecznicze), spółki Miasta Krakowa – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	3.1.6. Monitorowanie dostępności w zakresie prowadzonej działalności, w tym monitorowanie realizacji planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – zgodnie z opracowaną metodologią (zadanie 3.1.3)	Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa odpowiedzialne za budynki, systemy informatyczne, strony internetowe i aplikacje mobilne oraz działania informacyjne, komunikacyjne i promocyjne, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa	Liczba działań monitorujących zapewnianie dostępności

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		– we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	3.1.7. Uwzględnianie uniwersalnego projektowania, dostępności oraz potrzeb osób z niepełnosprawnościami w dokumentach strategicznych Gminy Miejskiej Kraków (w celach, zasadach, działaniach itp.)	Wszystkie komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa (w tym Wydział Strategii i Funduszy Europejskich, Wydział Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury), miejskie jednostki organizacyjne, spółki miasta Krakowa – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia oraz Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba dokumentów strategicznych uwzględniających zasady uniwersalnego projektowania i dostępności
	3.1.8. Powołanie w komórkach organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa, miejskich jednostkach organizacyjnych i spółkach	Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa – we współpracy	Liczba osób odpowiedzialnych za koordynację dostępności

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	Miasta Krakowa osób odpowiedzialnych za koordynację dostępności	merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności dla Gminy Miejskiej Kraków	
	3.1.9. Wymiana dobrych praktyk na poziomie krajowym i międzynarodowym	Wydział Polityki Społecznej Równości i Zdrowia, Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków, komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa	Liczba działań dotyczących wymiany dobrych praktyk
	3.1.10. Ocena realizacji zadań Programu w ramach audytów i kontroli prowadzonych przez Centrum Audytu i Kontroli Analitycznej – zgodnie z rocznymi planami audytu i kontroli lub w trybie pozaplanowym	Centrum Audytu i Kontroli Analitycznej – w zakresie prowadzonych audytów i kontroli, jeżeli zakres prowadzonego audytu lub kontroli obejmuje zadania Programu	Liczba przeprowadzonych zadań audytowych i kontroli, których zakres obejmował zagadnienia realizacji Programu, w tym dostępności lub potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
3.2. Dostępność architektoniczna	3.2.1. Aktualizowanie standardów dostępności budynków i przestrzeni publicznej – realizacja w razie potrzeby	Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	3.2.2. Zapewnienie dostępności architektonicznej infrastruktury miejskiej (nieruchomości, infrastruktura drogowa, pozostała przestrzeń publiczna – pozostające w zarządzaniu lub utrzymaniu), w szczególności nowobudowanej i modernizowanej (przebudowa, rozbudowa), w tym likwidacja barier i w oparciu o plany działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – zadanie 3.1.5	Wydział Obsługi Urzędu, Wydział Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury, Wydział Strategii i Funduszy Europejskich, Biuro Architekta Miasta Krakowa, Wydział Architektury i Urbanistyki, inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa odpowiedzialne za infrastrukturę miejską i inwestycje, Zarząd Inwestycji Miejskich w Krakowie, Zarząd Dróg Miasta Krakowa, Miejskie Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie, Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie,	Liczba inwestycji, modernizacji i działań zapewniających dostępność infrastruktury miejskiej (nieruchomości, infrastruktura drogowa, pozostała przestrzeń publiczna – pozostające w zarządzaniu lub utrzymaniu)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	Nota. Przestrzeń publiczna obejmuje także przestrzeń publiczną i infrastrukturę dotyczące transportu: drogi, parkingi, ciągi piesze, rowerowe, pieszo-rowerowe, infrastrukturę przystankową.	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie (w tym w zakresie parkingów P+R), Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie, Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie, inne miejskie jednostki organizacyjne odpowiedzialne za infrastrukturę miejską i inwestycje – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	3.2.3. Uzgadnianie lub opiniowanie, projektów nowobudowanej i modernizowanej infrastruktury miejskiej pod kątem dostępności, zgodnie z obowiązującymi zasadami i procedurami, w tym	Wydział Mieszkalnictwa, Biuro Architekta Miasta Krakowa, Miejskie Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie – w zakresie przygotowywanych i realizowanych przez Centrum inwestycji i modernizacji, Zarząd	Liczba uzgodnionych (opiniowanych) inwestycji i modernizacji infrastruktury miejskiej (architektura, przestrzeń publiczna)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	z udziałem Zespołu Doradczo-Konsultacyjnego do spraw Dostępności Architektonicznej Przestrzeni Publicznej oraz Obiektów Budowlanych dla Osób ze Szczególnymi Potrzebami.	Dróg Miasta Krakowa, Zarząd Inwestycji Miejskich w Krakowie, Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie, Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie, inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa i miejskie jednostki organizacyjne odpowiedzialne za inwestycje, Wydział Strategii i Funduszy Europejskich – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	3.2.4. Zapewnienie dostępności budynków i lokali, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ, wynajmowanych osobom trzecim	Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie, Zarząd Infrastruktury Sportowej, inne miejskie jednostki organizacyjne wynajmujące osobom trzecim	Liczba budynków i lokali dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, wynajmowanych osobom trzecim

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		budynki lub lokale, Towarzystwa Budownictwa Społecznego	
	3.2.5. Zapewnienie dostępności w planowaniu przestrzennym	Wydział Planowania Przestrzennego, Wydział Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba planów zagospodarowania przestrzennego oraz opinii uwzględniających dostępność
	3.2.6. Uwzględnienie aktywnej polityki dotyczącej mieszkalnictwa osób z niepełnosprawnościami i dostępności w programach rewitalizacji	Wydział do spraw Przedsiębiorczości i Innowacji – we współpracy merytorycznej z: Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia oraz Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Istnienie zapisów uzależniających przyznanie środków publicznych lub ich wysokość w ramach programu rewitalizacji w zależności od podjęcia działań zgodnych z polityką Gminy Miejskiej Kraków (mieszkania wspomagane, mieszkania dostępne dla osób z niepełnosprawnościami itp.) (Tak / Nie)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	3.2.7. Ocena dostępności miejskich obiektów użyteczności publicznej (innych niż ujęte w pozostałych priorytetach)	Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa (w tym: Wydział Obsługi Urzędu), miejskie jednostki organizacyjne (w tym: Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej) i spółki Miasta Krakowa – w zakresie budynków lub części budynków, którymi zarządzają lub które wykorzystują do prowadzenia działalności, stosownie do swoich kompetencji – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności dla Gminy Miejskiej Kraków	Liczba przeprowadzonych ocen dostępności obiektów użyteczności publicznej
	3.2.8. Dofinansowanie likwidacji barier w urzędach, placówkach edukacyjnych, środowiskowych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Liczba umów Kwota dofinansowań

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej, przedsiębiorstwach społecznych, bibliotekach publicznych lub prowadzonych przez organizacje pozarządowe placówkach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami poruszania się i komunikowania (obecnie Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III Obszar B)		
3.3. Dostępność informacji, w tym dostępność cyfrowa, oraz dostępność komunikacji interpersonalnej	3.3.1. Opracowanie i wdrożenie standardów dostępności informacji i komunikacji, w tym dostępności cyfrowej	W zakresie opracowania standardów: Koordynator do spraw dostępności dla Gminy Miejskiej Kraków (koordynacja), Wydział Komunikacji Społecznej, Centrum	Liczba standardów dostępności informacji i komunikacji

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		Obsługi Informatycznej, Wydział Organizacji i Nadzoru, Wydział Obsługi Urzędu W zakresie wdrażania standardów: komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa (w tym: Wydział Spraw Administracyjnych, Centrum Obsługi Informatycznej, Wydział Komunikacji Społecznej, Wydział Organizacji i Nadzoru, Wydział Obsługi Urzędu), miejskie jednostki organizacyjne i spółki Miasta Krakowa (w tym: Zarząd Transportu Miejskiego w Krakowie, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie) – w zakresie swojej działalności – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw	

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		dostępności dla Gminy Miejskiej Kraków	
	3.3.2. Zapewnienie dostępności informacji, komunikacji i obsługi osób korzystających z usług miejskich, między innymi dostępności nowobudowanej i modernizowanej infrastruktury cyfrowej i treści cyfrowych, w tym przez adekwatne stosowanie obowiązujących przepisów prawa dotyczących dostępności i likwidację barier	Centrum Obsługi Informatycznej, Wydział Komunikacji Społecznej, Wydział Organizacji i Nadzoru, Wydział Obsługi Urzędu oraz inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa w zakresie zapewniania dostępności informacji, komunikacji i obsługi osób korzystających z usług miejskich, stosownie do swoich kompetencji, w tym tworzące, zamawiające, utrzymujące lub rozwijające systemy informatyczne, strony internetowe i aplikacje mobilne oraz tworzące, zamawiające lub publikujące treści cyfrowe, miejskie jednostki organizacyjne,	Liczba działań zapewniających dostępność

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		spółki Miasta Krakowa (w tym: Zarząd Transportu Miejskiego w Krakowie, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie) – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	3.3.3. Opracowanie i wdrożenie wytycznych, poradnika itp. dotyczących przygotowywania informacji w języku prostym oraz ich wdrożenie	Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Opracowanie wytycznych, poradnika itp. dotyczących przygotowywania informacji w języku prostym (Tak / Nie) Jeśli wytyczne, poradniki itp. są aktualne, to miernik uznaje się za zrealizowany.
	3.3.4. Zapewnianie informacji w języku prostym, w tym: na stronach internetowych, w formularzach, dokumentach, decyzjach administracyjnych	Wszystkie komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem	Liczba informacji (materiałów) w języku prostym

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	3.3.5. Zapewnienie informacji w innych formach dostępnych: w Polskim Języku Migowym, tekście łatwym do czytania, w tym na stronach internetowych	Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków, Wydział do spraw Turystyki, Wydział Komunikacji Społecznej, Wydział Organizacji i Nadzoru, Centrum Obsługi Informatycznej oraz inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa tworzące lub zamawiające treści cyfrowe i materiały informacyjne itp., miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa	Liczba materiałów w Polskim Języku Migowym Liczba materiałów w tekście łatwym do czytania
	3.3.6. Zapewnienie usługi tłumaczenia na Polski Język Migowy w kontaktach z Urzędem i jednostkami podległymi	Wydział Polityki Społecznej Równości i Zdrowia, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa	Liczba miejsc (punktów) obsługi (mieszkanek i mieszkańców, klientek i klientów itp.) zapewniających tłumaczenie na Polski Język Migowy

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
			Liczba wydarzeń z tłumaczeniem na Polski Język Migowy Liczba osób zatrudnionych w miejscach (punktach) obsługi ze znajomością Polskiego Języka Migowego Bieżąca możliwość tłumaczenia na Polski Język Migowy (dzięki zawartej umowie z podmiotem zewnętrznym lub dzięki zatrudnieniu osób ze znajomością Polskiego Języka Migowego) (Tak / Nie)
	3.3.7. Stała dostępność usługi tłumaczenia na Polski Język Migowy w miejskich podmiotach leczniczych, w tym na szpitalnych oddziałach ratunkowych	Miejskie podmioty lecznicze: Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza w Krakowie, Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego SPZOZ w Krakowie, Miejskie Centrum Opieki	Liczba miejskich podmiotów leczniczych posiadających umowy z podmiotem zewnętrznym na zapewnienie tłumaczenia na Polski Język Migowym, w tym na szpitalnych oddziałach ratunkowych

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie	
	3.3.8. Zapewnienie rozwiązań dla osób słabosłyszących (jak pętle indukcyjne)	Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków, Wydział Spraw Administracyjnych, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa	Liczba rozwiązań dla osób słabosłyszących (jak pętle indukcyjne) Wzrost tej liczby w stosunku do poprzedniego Programu (do 2026 roku)
	3.3.9. Oceny dostępności informacji (systemów informatycznych, serwisów internetowych, aplikacji mobilnych oraz materiałów elektronicznych i materiałów drukowanych) oraz dostępności komunikacji i obsługi osób korzystających z usług miejskich	Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa (w tym Centrum Obsługi Informatycznej, Wydział Komunikacji Społecznej, Wydział Organizacji i Nadzoru), miejskie jednostki organizacyjne i spółki Miasta Krakowa – w zakresie stron internetowych, aplikacji mobilnych, treści cyfrowych i materiałów informacyjnych, procedur komunikacji i obsługi	Liczba przeprowadzonych ocen dostępności informacji

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		osób korzystających z usług miejskich, za które odpowiadają, stosownie do swoich kompetencji – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności dla Gminy Miejskiej Kraków	
	3.3.10. Uzgadnianie (opiniowanie) z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków nowobudowanych i modernizowanych systemów informatycznych i treści cyfrowych oraz infrastruktury i urządzeń służących komunikacji = pod kątem ich dostępności	Centrum Obsługi Informatycznej, Wydział Komunikacji Społecznej, Wydział Organizacji i Nadzoru, Wydział Obsługi Urzędu oraz inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa tworzące lub zamawiające systemy informatyczne, strony internetowe i aplikacje mobilne oraz zamawiające infrastrukturę i urządzenia służące komunikacji (jak: pętle indukcyjne, systemy zdalnego tłumaczenia na Polski Język Migowy), miejskie	Liczba uzgodnionych (opiniowanych) inwestycji i modernizacji systemów informatycznych i treści cyfrowych pod kątem ich dostępności

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa	
3.4. Dostępność transportu	3.4.1. Zapewnienie dostępności taboru, w tym likwidacja barier	Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie, operatorzy Komunikacji Miejskiej w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Udział (odsetek) dostępnych pojazdów w liczbie wszystkich pojazdów
	3.4.2. Zapewnianie dostępności transportu, w tym likwidacja barier (działania inne niż ujęte w zadaniach 3.2.2 i 3.4.1, na przykład dotyczące: automatów biletowych, parkomatów czy innych urządzeń obsługi osób korzystających z transportu) Nota. Zadanie 3.2.2 obejmuje, między innymi: drogi, parkingi, ciągi piesze, rowerowe,	Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie, Zarząd Dróg Miasta Krakowa (między innymi w zakresie parkomatów), Wydział Strategii i Funduszy Europejskich (między innymi w zakresie metra), operatorzy Komunikacji Miejskiej w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba działań zapewniających dostępność

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	pieszo-rowerowe, infrastrukturę przystankową.		
	3.4.3. Usługa transportowa „od drzwi do drzwi" („door-to-door")	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba osób objętych wsparciem
	3.4.4. Oceny dostępności usług transportu i infrastruktury transportowej, innej niż objętej pozostałymi priorytetami	Zarząd Dróg Miasta Krakowa, Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba ocenionych obiektów infrastruktury transportowej (na przykład przystanków) pod kątem dostępności
	3.4.5. Dofinansowanie zakupu lub dostosowania pojazdów do przewozu osób z niepełnosprawnościami dotyczących placówek wsparcia, samorządów świadczących usługę transportowej „od drzwi do drzwi" („door-to-door") i usługę dowozu do placówek itp. (obecnie Program Wyrównywania	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Liczba umów Kwota dofinansowań

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	Różnic Między Regionami III Obszar D „Dofinansowanie likwidacji barier transportowych")		
	3.4.6. Dofinansowanie usługi transportowa „od drzwi do drzwi" („door-to-door") dla samorządów (obecnie Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III Obszar H)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Liczba umów Kwota dofinansowań
3.5. Dostępność w działaniach z zakresu bezpieczeństwa, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego	3.5.1. Uwzględnianie osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami w planowaniu i realizacji działań z zakresu bezpieczeństwa, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego	Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba planów i procedur zarządzania kryzysowego, ochrony ludności, alarmowania i ewakuacji uwzględniających osoby z niepełnosprawnościami i inne osób ze szczególnymi potrzebami

Priorytet 4. Edukacja, w tym edukacja włączająca

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
4.1. Wczesne wspomaganie i diagnozowanie specjalnych potrzeb edukacyjnych	4.1.1. Diagnozowanie potrzeb, monitorowanie potencjału i możliwości rozwojowych w celu tworzenia indywidualnej ścieżki rozwoju i edukacji osoby z niepełnosprawnością	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem
	4.1.2. Prowadzenie wielospecjalistycznego wsparcia rodzin dzieci z niepełnosprawnościami i dzieci z innymi szczególnymi potrzebami edukacyjnymi w zakresie diagnozy potrzeb edukacyjnych i tworzenia indywidualnej ścieżki rozwoju	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	4.1.3. Tworzenie zespołów wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w celu pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka, od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, prowadzonego bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, przedszkola, szkoły i placówki	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem
	4.1.4 Udzielanie dotacji: przedszkolom, innym formom wychowania przedszkolnego, szkołom podstawowym, specjalnym ośrodkom szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodkom wychowawczym, ośrodkom rewalidacyjno-wychowawczym oraz poradniom psychologiczno-pedagogicznym,	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba przedszkoli, szkół i placówek objętych dotacją Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganiem rozwoju

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	w tym poradniom specjalistycznym – prowadzonym przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne – na każde dziecko objęte wczesnym wspomaganiem rozwoju		
4.2. Upowszechnianie edukacji włączającej	4.2.1. Finansowanie samorządowych szkół i placówek kształcenia specjalnego oraz klas integracyjnych w szkołach ogólnodostępnych	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba oddziałów
	4.2.2. Przekazywanie dotacji niepublicznym szkołom na realizację zadań związanych z organizacją kształcenia specjalnego	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba placówek objętych dotacją
	4.2.3. Przekazywanie dotacji publicznym szkołom niesamorządowym na realizację	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba placówek objętych dotacją

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	zadań związanych z organizacją kształcenia specjalnego		
	4.2.4. Organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek, w których przebywają uczennice i uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	Liczba przedszkoli, szkół i placówek objętych wsparciem
4.3. Kształcenie specjalne w ramach przedszkoli, szkół i placówek ogólnodostępnych, integracyjnych i ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi oraz specjalnych i ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi	4.3.1. Zapewnienie odpowiedniej formy kształcenia specjalnego z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności i innych szczególnych potrzeb dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, wymagającym stosowania specjalnej organizacji	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki odpowiednio w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego i ośrodkach, zgodnie z formą kształcenia wybraną przez rodzica lub opiekuna prawnego dziecka		
	4.3.2. Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach, szkołach i placówkach przygotowanych do pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, Wydział Komunikacji Społecznej, przedszkola, szkoły i placówki	Liczba miejsc w przedszkolach, szkołach i placówkach przygotowanych do pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	w oddziałach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych		w oddziałach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych
	4.3.3. Zapewnienie indywidualnego, specjalistycznego wsparcia osoby dorosłej (na przykład przez nauczyciela współorganizującego kształcenie) dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zgodnie z tymi potrzebami, w pełnym wymiarze czasu, w którym dziecko przebywa w przedszkolu, szkole lub placówce (z uwzględnieniem zajęć pozalekcyjnych, wycieczek szkolnych oraz zajęć świetlicowych)	Przedszkola, szkoły i placówki, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba nauczycieli współorganizujących kształcenie
	4.3.4. Zapewnienie wykonywania czynności higienicznych i samoobsługowych (jedzenie,	Przedszkola, szkoły i placówki, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba osób zatrudnionych w charakterze pomocy nauczyciela

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	toaleta, przemieszczanie się itp.) dla uczennic i uczniów realizujących kształcenie specjalne w przedszkolach, szkołach i placówkach ogólnodostępnych i integracyjnych (jeżeli konieczne), w pełnym wymiarze czasu, w którym dziecko przebywa w jednostce oświatowej (z uwzględnieniem zajęć pozalekcyjnych, wycieczek szkolnych oraz zajęć świetlicowych)		
	4.3.5. Wewnętrzny nadzór pedagogiczny nad kształceniem uczniów i uczennic ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Dyrektorzy szkół	
4.4. Zapewnienie pomocy psychologiczno-	4.4.1. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Przedszkola, szkoły i placówki, poradnie	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
pedagogicznej dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz ze szczególnymi potrzebami (jak dzieci i młodzież z rodzin z osobą z niepełnosprawnością) (obszar)	dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz ze szczególnymi potrzebami (jak dzieci i młodzież z rodzin z osobą z niepełnosprawnością)	psychologiczno- pedagogiczne, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	
4.5. Dowóz uczennic i uczniów z niepełnosprawnościami	4.5.1. Dowóz i opieka w czasie przewozu dzieci oraz uczennic i uczniów z niepełnosprawnościami do przedszkoli, szkół i placówek albo zwrot kosztów dowozu na podstawie umowy zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem) a rodzicami, jeżeli dowożenie i opiekę w czasie przewozu zapewniają rodzice – zgodnie z wybraną przez rodzica lub opiekuna	Miejskie Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba dzieci i młodzieży objętych dowozem Liczba dzieci i młodzieży objętych zwrotem kosztów

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	prawnego formą realizacji dowozu		
4.6. Podnoszenie kwalifikacji kadry placówek oświatowych	4.6.1. Poszerzanie kompetencji i doskonalenie nauczycielek i nauczycieli w zakresie pracy z uczniem lub uczennicą o specjalnych potrzebach edukacyjnych poprzez możliwość skorzystania z dofinansowania do form doskonalenia zawodowego nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Miejską Kraków (kursy kwalifikacyjne, studia licencjackie, studia magisterskie – jednolite, uzupełniające, studia podyplomowe, studia doktoranckie oraz inne formy nadające kwalifikacje)	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, przedszkola, szkoły i placówki	Liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
4.7. Zapewnienie dostępności przedszkoli, szkół i placówek	4.7.1. Ocena dostępności przedszkoli, szkół i placówek	Samorządowe przedszkola, szkoły i placówki – ocena dostępności własnej działalności i wykorzystywanych obiektów, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych – w ramach nadzoru – we współpracy merytorycznej z: Miejskim Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie – w zakresie obsługiwanych jednostek oświatowych – i Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba ocen dostępności przedszkoli, szkół i placówek
	4.7.2. Opracowanie planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności przedszkoli, szkół i placówek osobom ze szczególnymi potrzebami	Samorządowe przedszkola, szkoły i placówki – wskazanie barier, potrzeb i proponowanych działań, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych – w zakresie ustalenia priorytetów i opracowanie	Plan działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności przedszkoli, szkół i placówek osobom ze szczególnymi potrzebami (Tak / Nie)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		zbiorczego planu, Miejskie Centrum Obsługi Oświaty – przygotowanie części dotyczącej potrzeb remontowych i inwestycyjnych oraz możliwości technicznych ich realizacji, inicjowania, opiniowania w zakresie obowiązującej procedury wprowadzania zadań inwestycyjnych do budżetu Miasta Krakowa; – przy koordynacji merytorycznej Koordynatora do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	4.7.3. Zapewnienie dostępności w przedszkolach, szkołach i placówkach, w tym likwidacja barier	Samorządowe przedszkola, szkoły i placówki – w zakresie własnej działalności i wykorzystywanych obiektów, stosownie do swoich kompetencji; Miejskie Centrum	Liczba przedszkoli, szkół i placówek objętych działaniami zapewniającymi dostępność

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		Obsługi Oświaty w Krakowie – w zakresie przygotowania i realizacji prac służących zapewnieniu dostępności, ujętych w planie finansowym Centrum; Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych – w ramach nadzoru; we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności dla Gminy Miejskiej Kraków.	
	4.7.4. Opracowanie, prowadzenie, aktualizowanie i upublicznienie bazy przedszkoli, szkół i placówek spełniających wymogi dostępności (w tym „mapa dostępności")	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych – prowadzenie aktualizowanie i upublicznienie bazy informacji o dostępności przedszkoli, szkół i placówek; samorządowe przedszkola, szkoły i placówki – przekazywanie informacji o dostępności swojej działalności i obiektów – we współpracy merytorycznej	Opracowanie, prowadzenie i upublicznienie bazy przedszkoli, szkół i placówek spełniających wymogi dostępności (Tak / Nie; jeśli tak: link do bazy)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		z: Miejskim Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie i Koordynatorem do spraw dostępności dla Gminy Miejskiej Kraków	
4.8. Tematyka osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami oraz edukacji równościowej jako element edukacji społecznej	4.8.1. Prowadzenie działań, w tym kampanii informacyjnych, oraz prowadzenie wydawnictw, w tym informatorów dla rodziców i opiekunów prawnych, promujących ideę edukacji włączającej i równościowej	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Wydział Komunikacji Społecznej – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba działań informacyjno-promocyjnych dotyczących idei edukacji włączającej i równościowej (jakich?)
	4.8.2. Prowadzenie działań na rzecz propagowania wiedzy o niepełnosprawności i szczególnych potrzeb oraz równości, w tym warsztatów świadomościowych, skierowanych do kadry przedszkoli, szkół i placówek	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, poradnie psychologiczno-pedagogiczne – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	Liczba działań na rzecz propagowania wiedzy o niepełnosprawności i szczególnych potrzeb oraz równości skierowanych do kadry przedszkoli, szkół i placówek

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	4.8.3. Prowadzenie działań na rzecz propagowania wiedzy o niepełnosprawności i szczególnych potrzebach oraz równości, w tym warsztatów świadomościowych, skierowanych do dzieci oraz uczennic i uczniów	Przedszkola, szkoły i placówki, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, poradnie psychologiczno-pedagogiczne – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	Liczba działań na rzecz propagowania wiedzy o niepełnosprawności i szczególnych potrzebach oraz równości skierowanych do dzieci oraz uczennic i uczniów Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach, szkoleniach itp.
4.9. Zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami w szkołach, przedszkolach i placówkach oraz promocja takiego zatrudnienia	4.9.1 Zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami w szkołach, przedszkolach i placówkach	Przedszkola, szkoły i placówki, poradnie psychologiczno- pedagogiczne, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w szkołach, przedszkolach i placówkach
	4.9.2. Promocja zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w szkołach, przedszkolach i placówkach	Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba działań informacyjno- promocyjnych dotyczących zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w szkołach, przedszkolach i placówkach (jakich?)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
4.10. Wsparcie osób studiujących z niepełnosprawnościami (obszar)	4.10.1. Wsparcie osób studiujących z niepełnosprawnościami	Wydział Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	Liczba działań dotyczących dostępności szkolnictwa wyższego (jakich?)

Priorytet 5. Praca i zatrudnienie

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
5.1. Wsparcie w aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami	5.1.1. Pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe dla osób z niepełnosprawnościami	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba miejsc pracy w pozyskanych przez GUP ofertach skierowanych do osób z niepełnosprawnościami – z podziałem na otwarty i chroniony rynek pracy
	5.1.2. Wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnościami na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	5.1.3. Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla pracodawców tworzących nowe stanowiska pracy i zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem Liczba umów
	5.1.4. Zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia osoby pomagającej pracownikowi lub pracownicy z niepełnosprawnością	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem Liczba umów
	5.1.5. Zlecanie szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami, przekwalifikowanie zawodowe tych osób	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem
	5.1.6. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami bezrobotnych i poszukujących pracy w ramach w ramach form	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	pomocy przewidzianych w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia, w szczególności staży i prac interwencyjnych		
	5.1.7. Zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia osoby pomagającej pracownikowi lub pracownicy z niepełnosprawnością	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem Liczba umów
	5.1.8. Dofinansowanie adaptacji pomieszczeń i wyposażenia stanowisk pracy osób z niepełnosprawnościami w tworzonych spółdzielniach socjalnych osób prawnych (obecnie Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III Obszar C „Dofinansowanie tworzenia spółdzielni socjalnej osób prawnych”)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Liczba umów Kwota dofinansowań

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	5.1.9. Prowadzenie adekwatnie do potrzeb klubów integracji społecznej i centrów integracji społecznej dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami i wspierających te osoby	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób objętych wsparciem
	5.1.10. Dofinansowanie przeciwdziałania degradacji infrastruktury istniejących zakładów aktywności zawodowej (obecnie Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III Obszar F)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Liczba umów (dotyczy wyłącznie zakładów aktywności zawodowej) Kwota dofinansowań (dotyczy wyłącznie zakładów aktywności zawodowej)
	5.1.11. Skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami (obecnie Program Wyrównywania	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie	Kwota dodatkowych środków

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	Różnic Między Regionami III Obszar G)		
	5.1.12. Wspieranie zakładów aktywności zawodowej	Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, inne miejskie jednostki organizacyjne i spółki Miasta Krakowa współpracujące z zakładami aktywności zawodowej lub zlecające im zadania	Liczba działań wspierających zakłady aktywności zawodowej
	5.1.13. Inne przedsięwzięcia i projekty aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, w tym w zakresie zatrudnienia wspomaganego i ze środków europejskich	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie, organizacja pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej – w zakresie swoich kompetencji i stosownie do udziału w realizacji poszczególnych przedsięwzięć i projektów	Liczba przedsięwzięć i projektów Liczba osób objętych wsparciem Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zatrudnienia wspomaganego
	5.1.14. Aktywna polityka pozyskiwania pracodawców służąca tworzeniu i utrzymywaniu miejsc pracy	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba pracodawców otwartego rynku pracy objętych działaniami służącymi tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	dla osób z niepełnosprawnościami		Liczba pracodawców otwartego rynku pracy, którzy zgłosili do GUP miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnościami
	5.1.15. Edukacja osób z niepełnosprawnościami w zakresie poruszania się po rynku pracy	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem
5.2 Promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami	5.2.1 Informowanie pracodawców i osób z niepełnosprawnościami o specyfice lokalnego rynku pracy, dostępnym wsparciu, regulujących ich aktach prawnych i przewidywanych zmianach w tym zakresie	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba informacji udzielonych pracodawcom Liczba informacji udzielonych osobom z niepełnosprawnościami Liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej i w mediach społecznościowych
	5.2.3. Prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych dotyczących zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie, Wydział Komunikacji Społecznej	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-promocyjnych

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
			dotyczących zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.
	5.2.4. Prowadzenie kampanii informacyjnych wzmacniających osoby z niepełnosprawnościami jako potencjalnych przedsiębiorców i przedsiębiorczynie	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie, Wydział Komunikacji Społecznej, Wydział Przedsiębiorczości i Innowacji	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych dotyczących przedsiębiorczości osób z niepełnosprawnościami.
5.3. Poradnictwo zawodowe dla uczniów i uczennic oraz klientek i klientów ośrodków wsparcia	5.3.1 Spotkania z młodzieżą ze szkół specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych oraz klientkami i klientami ośrodków wsparcia (warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy itp.)	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba osób uczestniczących
	5.3.2. Współpraca ze szkołami specjalnymi, ośrodkami szkolno-wychowawczymi oraz ośrodkami wsparcia, w tym w zakresie poradnictwa	Grodzki Urząd Pracy w Krakowie	Liczba szkół specjalnych i placówek objętych współpracą Liczba działań z zakresu poradnictwa zawodowego

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	zawodowego i przygotowania uczennic i uczniów oraz wychowanek i wychowanków do wejścia na rynek pracy, a także wsparcie w nawiązywaniu współpracy z pracodawcami na potrzeby praktyk zawodowych i innych form praktycznej nauki zawodu		zrealizowanych we współpracy ze szkołami specjalnymi i placówkami Liczba pracodawców, z którymi nawiązano współpracę na potrzeby praktyk zawodowych lub innych form praktycznej nauki zawodu
5.4. Zwiększanie wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami i rodziców dzieci z niepełnosprawnościami w Urzędzie Miasta Krakowa, miejskich jednostkach organizacyjnych i spółkach Miasta Krakowa	5.4.1. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zwiększania zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami i rodziców dzieci z niepełnosprawnościami poprzez – między innymi: pozyskiwanie osób kandydujących, upowszechnianie	Wydział Organizacji i Nadzoru, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba organizacji pozarządowych objętych współpracą Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami (odsetek zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami w ogóle osób zatrudnianych) Liczba osób zatrudnionych w wyniku tych działań

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	ofert pracy wśród osób z niepełnosprawnościami		
	5.4.2. Zapewnienie wsparcia dla osób zatrudnionych z niepełnosprawnościami	Wydział Organizacji i Nadzoru, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa	Liczba osób objętych wsparciem
	5.4.3. Zapewnienie wsparcia dla osób zatrudnionych będących rodzicami dzieci z niepełnosprawnościami	Wydział Organizacji i Nadzoru, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa	Liczba osób objętych wsparciem (rodziców dzieci z niepełnosprawnościami)
	5.4.4. Aktywne oferowanie staży zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami	Wydział Organizacji i Nadzoru, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa, Grodzki Urząd Pracy w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	Liczba osób z niepełnosprawnościami, które rozpoczęły staż zawodowy u poszczególnych realizatorów zadania Liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych po stażach zawodowych
	5.4.5. Aktywne oferowanie praktyk zawodowych (i innych	Arena Kraków SA, Agencja Rozwoju Miasta Sp. z o.o.,	Liczba osób z niepełnosprawnościami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	form praktycznej nauki zawodu) dla młodzieży z niepełnosprawnościami ze szkół specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych oraz ośrodków wsparcia	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej SA, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA, Wodociągi Miasta Krakowa SA, pozostałe spółki Miasta Krakowa, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, Wydział Organizacji i Nadzoru, Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie, pozostałe miejskie jednostki organizacyjne – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	objętych praktyczną nauką zawodu Liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych po praktycznej nauce zawodu
	5.4.6. Promocja Gminy Miejskiej Kraków jako pracodawcy otwartego na osoby z niepełnosprawnościami	Wydział Organizacji i Nadzoru, Wydział Komunikacji i Nadzoru, miejskie jednostki organizacyjne – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Lista działań informacyjno-promocyjnych prezentujących Gminę Miejską Kraków jako pracodawcę otwartego na osoby z niepełnosprawnościami

Priorytet 6. Zdrowie

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
6.1. Deinstytucjonalizacja opieki zdrowotnej	6.1.1. Środowiskowe wsparcie osób chorujących psychicznie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Biuro do spraw Zdrowia	Liczba osób objętych wsparciem
	6.1.2. Prowadzenie dziennych domów opieki medycznej	Biuro do spraw Zdrowia, Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem
6.2. Prowadzenie zakładów opiekuńczo- leczniczych (obszar)	6.2.1. Prowadzenie zakładów opiekuńczo- leczniczych	Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie	Liczba osób objętych wsparciem
6.3 Wczesna rehabilitacja	6.3.1. Wczesna rehabilitacja kierowana do dorosłych osób z niepełnosprawnościami	Biuro do spraw Zdrowia, Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza	Liczba osób objętych wsparciem

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		w Krakowie, Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego SPZOZ w Krakowie, Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie – podmioty lecznicze wskazane jako realizatorzy zadania – w zakresie wczesnej rehabilitacji dorosłych osób z niepełnosprawnościami prowadzonej w ramach udzielanych świadczeń, w tym podczas hospitalizacji	
6.4. Programy polityki zdrowotnej kierowane do całej populacji, uwzględniające potrzeby osób	6.4.1. Opracowanie i realizacja programów polityki zdrowotnej odpowiadających na rozpoznane potrzeby zdrowotne osób z niepełnosprawnościami,	Biuro do spraw Zdrowia – przygotowanie i organizacja programów, w tym zapewnienie przeprowadzenia wymaganej procedury	Liczba opracowanych programów polityki zdrowotnej kierowanych do całej populacji, uwzględniających potrzeby osób z niepełnosprawnościami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
z niepełnosprawnościami lub dedykowane osobom z niepełnosprawnościami (obszar)	z zapewnieniem dostępności udziału w tych programach, zgodnie z wymaganiami dotyczącymi ich przygotowania, opiniowania, finansowania i wyboru realizatorów	opiniowania, organizacja wyboru realizatorów programów oraz monitorowanie wykonania; realizatorzy programów wyłonieni zgodnie z właściwymi przepisami – udzielanie świadczeń i wykonywanie pozostałych działań określonych w danym programie	lub dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami Liczba realizowanych programów polityki zdrowotnej kierowanych do całej populacji, uwzględniających potrzeby osób z niepełnosprawnościami lub dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami
6.5. Promocja zdrowego stylu życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin – dzięki profilaktyce i rehabilitacji	6.5.1. Promocja zdrowego stylu życia wśród osób z niepełnosprawnościami, w tym prowadzenie edukacji zdrowotnej w ramach udzielanych świadczeń, z zapewnieniem dostępności informacji, materiałów i sposobów komunikacji	Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza w Krakowie, Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego SPZOZ w Krakowie, Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie – w zakresie	Liczba działań informacyjno- promocyjnych kierowanych do osób z niepełnosprawnościami i ich rodzinom (jakich?) Liczba działań informacyjno- promocyjnych kierowanych do całej populacji, uwzględniających potrzeby osób z niepełnosprawnościami (osób

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		edukacji zdrowotnej prowadzonej w ramach udzielanych świadczeń, w szczególności konsultacji dietetycznych, edukacji podczas leczenia oraz zaleceń przekazywanych przy wypisie, z uwzględnieniem potrzeb pacjentów z niepełnosprawnościami, Biuro do spraw Zdowia	ze szczególnymi potrzebami) (jakich?)
6.6. Zapewnienie dostępności placówek opieki zdrowotnej, w tym gabinetów i stanowisk, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ	6.6.1. Ocena dostępności usług opieki zdrowotnej, w tym dostępności gabinetów i stanowisk, oraz budynków, pomieszczeń i ich otoczenia wykorzystywanych przez miejskie podmioty lecznicze, obejmująca identyfikację barier w korzystaniu ze świadczeń	Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza w Krakowie, Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego SPZOZ w Krakowie, Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie, Zarząd Budynków	Liczba placówek, dla których przeprowadzonych ocen dostępności

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		Komunalnych w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	6.6.2. Zapewnienie dostępności placówek opieki zdrowotnej, dla których Gmina Miejska Kraków jest podmiotem tworzącym: dostępności usług, gabinetów, stanowisk oraz budynków, pomieszczeń i ich otoczenia, w tym likwidacja barier architektonicznych, cyfrowych, informacyjno-komunikacyjnych i dotyczących usług	Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza w Krakowie, Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego SPZOZ w Krakowie, Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba działań zapewniających dostępność Liczba usuniętych barier – według rodzaju bariery Liczba miejskich podmiotów leczniczych posiadających plan działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Priorytet 7. Kultura, sport i turystyka

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
Kultura			
7.1. Oferta kulturalna dla osób z niepełnosprawnościami (osób uprawiających kulturę), na przykład o charakterze warsztatowym i twórczym	7.1.1. Oferta kulturalna miejskich instytucji kultury (w tym ośrodków kultury, centrów kultury, domów kultury, zespołów pieśni i tańca, orkiestr, teatrów) oraz młodzieżowych domów kultury dostępna dla osób z niepełnosprawnościami (osób uprawiających kulturę), w tym dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną	Miejskie instytucje kultury, Wydział Kultury, młodzieżowe domy kultury, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, Wydział Sportu – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba działań dedykowanych dla osób z niepełnosprawnościami, na przykład o charakterze warsztatowym i twórczym
	7.1.2. Oferta kulturalna organizacji pozarządowych, które otrzymały wsparcie z Miasta Krakowa, dostępna dla osób	Wydział Kultury, Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia organizacje pozarządowe	Liczba działań dedykowanych dla osób z niepełnosprawnościami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	z niepełnosprawnościami, na przykład zajęcia muzyczne, teatralne, taneczne, plastyczne, gimnastyczne, rekreacyjne, edukacyjne itp., w tym dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami		
7.2. Zapewnienie dostępności oferty kulturalnej dla osób z niepełnosprawnościami (publiczności)	7.2.1. Zapewnienie szerszej dostępności oferty kulturalnej (w tym teatrów, muzeów, bibliotek) dla osób z niepełnosprawnościami (publiczności, czytelniczek i czytelników itp.) (tłumaczenie na Polski Język Migowy, audiodeskrypcja, audiobooki, eksponaty dotykowe, dostępne architektonicznie miejsca dla publiczności w salach widowiskowych, piktogramy, symbole PCS itp.)	Miejskie instytucje kultury, Wydział Kultury, Arena Kraków SA – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba działań, wydarzeń dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami (publiczności, czytelniczek i czytelników itp.)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
7.3. Angażowanie i wspieranie artystek i artystów, twórczyń i twórców z niepełnosprawnościami	7.3.1. Angażowanie i wspieranie artystek i artystów, twórczyń i twórców z niepełnosprawnościami, w tym finansowanie stypendiów dla artystek i artystów, twórczyń i twórców z niepełnosprawnościami, organizowanie lub finansowanie wystaw, koncertów, udziału w nich itp.	Miejskie instytucje kultury, Wydział Kultury, Wydział Komunikacji Społecznej (w zakresie informacyjnym), Arena Kraków SA – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba osób objętych wsparciem Liczba stypendystek i stypendystów Liczba artystek i artystów, twórczyń i twórców z niepełnosprawnościami współpracujących z instytucjami kultury, w tym osób objętych organizowanymi lub finansowanymi wystawami, koncertami lub udziałem w nich
	7.3.2. Promocja działalności nieprofesjonalnych artystek i artystów, twórczyń i twórców, osób uprawiających kulturę z niepełnosprawnościami	Miejskie instytucje kultury, Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego, młodzieżowe domy kultury, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, organizacje pozarządowe – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba działań informacyjno- promocyjnych dotyczących działalności nieprofesjonalnych artystek i artystów, twórczyń i twórców, osób uprawiających kulturę z niepełnosprawnościami (jakich?)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
			Liczba wydarzeń kulturalnych dotyczących twórczości nieprofesjonalnych artystek i artystów, twórczyń i twórców, osób uprawiających kulturę z niepełnosprawnościami (wystawy, spektakle, konkursy itp.)
7.4. Informowanie o ofercie kulturalnej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami (obszar)	7.4.1. Informowanie o ofercie kulturalnej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	Krakowskie Biuro Festiwalowe – w zakresie informacji na portalach Karnet i mKraków, miejskie instytucje kultury, młodzieżowe domy kultury, Wydział Kultury, Arena Kraków SA, Agencja Rozwoju Miasta Sp. z o.o., operator punktów informacji turystycznej (obecnie Stowarzyszenie Organizacja Turystyczna Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa); Wydział Komunikacji	Liczba wydarzeń kulturalnych zamieszczonych na portalach Karnet i mKraków z prawidłowo wypełnionym formularzem dostępności Liczba przygotowanych materiałów informacyjnych o ofercie kulturalnej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		Społecznej (w zakresie informacyjnym) – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	
7.5. Dostępność obiektów kulturalnych dla publiczności oraz artystek i artystów, twórczyń i twórców, osób uprawiających kulturę z niepełnosprawnościami	7.5.1 Zapewnienie dostępności obiektów kulturalnych, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ, dla publiczności oraz artystek i artystów, twórczyń i twórców, osób uprawiających kulturę z niepełnosprawnościami, w tym likwidacja barier	Miejskie instytucje kultury, Wydział Kultury, młodzieżowe domy kultury, Arena Kraków SA, Agencja Rozwoju Miasta Sp. z o.o., Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba inwestycji, modernizacji i działań zapewniających dostępność Liczba obiektów kulturalnych objętych działaniami zapewniającymi ich dostępność
	7.5.2. Ocena dostępności obiektów kulturalnych, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ, dla publiczności oraz artystek i artystów, twórczyń i twórców, osób	Miejskie instytucje kultury, Wydział Kultury, młodzieżowe domy kultury, Arena Kraków SA, Agencja Rozwoju Miasta Sp. z o.o., Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych	Liczba przeprowadzonych ocen dostępności obiektów kulturalnych

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	uprawiających kulturę z niepełnosprawnościami	– we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	7.5.3. Ocena dostępności pozostałych obiektów kulturalnych (w tym kin, teatrów, galerii) dla publiczności oraz artystek i artystów, twórczyń i twórców, osób uprawiających kulturę z niepełnosprawnościami	Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków, organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych ocen dostępności obiektów kulturalnych
7.6. Systemowe wdrażanie dostępności kultury	7.6.1. Rozwój struktur i działań na rzecz dostępności kultury w miejskich jednostkach organizacyjnych i spółkach Miasta Krakowa zajmujących się kulturą	Wydział Kultury, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, miejskie instytucje kultury, młodzieżowe domy kultury, Kraków Arena SA – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba koordynatorów do spraw dostępności w miejskich instytucjach kultury i młodzieżowych domach kultury (liczba osób i wymiar czasu pracy w zakresie koordynacji dostępności) Liczba miejskich instytucji kultury i młodzieżowych domów kultury

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
			posiadających plany działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami Liczba miejskich instytucji kultury i młodzieżowych domów kultury posiadających wydzielone budżety dotyczące zapewniania dostępności
	7.6.2. Promocja idei dostępności kultury wśród osób i podmiotów prowadzących działalność kulturalną oraz rozwój Krakowskiej Sieci Dostępności Kultury	Miejskie instytucji kultury, Kraków Arena SA – we współpracy merytorycznej z: Wydziałem Kultury i Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba instytucji kultury działających w ramach Krakowskiej Sieci Dostępności Kultury Liczba spotkań i wydarzeń realizowanych przez Krakowską Sieć Dostępności Kultury Liczba innych działań informacyjno-promocyjnych (jakich?)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
7.7. Ulgowe opłaty za korzystanie z kultury przez osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny	7.7.1. Oferowanie ulgowych opłat za korzystanie z kultury przez osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny (artystki i artystów, twórczynie i twórców, osoby uprawiające kulturę, publiczność)	Wydział Kultury, miejskie instytucje kultury, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, młodzieżowe domy kultury, Arena Kraków SA, Agencja Rozwoju Miasta Sp. z o.o.	Liczba osób korzystających ze zniżek (Karta N) Wartość ulg w opłatach za korzystanie z kultury przez osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny
Sport			
7.8. Oferta sportowa dla osób z niepełnosprawnościami (sportowczyń i sportowców)	7.8.1. Wspieranie sekcji sportowych w klubach osób z niepełnosprawnościami, w tym dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną, w szczególności udostępnianie infrastruktury do uprawiania sportu	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Wydział Sportu, kluby sportowe osób z niepełnosprawnościami, organizacje pozarządowe	Liczba osób uczestniczących Liczba sekcji sportowych osób z niepełnosprawnościami, którym udostępniono infrastrukturę do uprawiania sportu
	7.8.2. Wspieranie sekcji sportowych osób z niepełnosprawnościami	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Wydział Sportu, kluby sportowe ogólnodostępne	Liczba osób uczestniczących

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	w klubach ogólnodostępnych, w tym dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną		
	7.8.3. Prowadzenie Centrum Sportu Niepełnosprawnych	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie	Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających
	7.8.4. Organizacja Cracovia Maraton dla osób z niepełnosprawnościami oraz innych imprez sportowych (dostępnych) dla sportowców i sportowczyń z niepełnosprawnościami, w tym dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami i osób z niepełnosprawnością intelektualną	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba imprez sportowych (dostępnych) dla osób z niepełnosprawnościami Liczba osób uczestniczących z niepełnosprawnościami
7.9. Dostępność oferty sportowej (w tym wydarzeń	7.9.1. Zapewnienie dostępności oferty sportowej dla publiczności	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Arena Kraków SA	Liczba działań zapewniających dostępność

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
sportowych) dla publiczności (kibiców i kibicek) z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami	(kibiców i kibicek) z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami (w tym: dostępność obiektów, audiodeskrypcja)	– we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	
	7.9.2. Promocja dostępności wśród miejskich i pozostałych instytucji sportowych (w tym: kluby sportowe, baseny, kręgielnie)	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba działań informacyjno-promocyjnych kierowanych do instytucji sportowych
7.10. Wsparcie sportowczyń i sportowców z niepełnosprawnościami	7.10.1. Wsparcie sportowców i sportowczyń z niepełnosprawnościami, w tym finansowanie stypendiów dla sportowczyń i sportowców z niepełnosprawnościami, organizowanie lub finansowanie turniejów, zawodów, udziału w nich itp.	Wydział Sportu – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba osób objętych wsparciem Liczba stypendystek i stypendysów Liczba osób objętych organizowanymi lub finansowanymi turniejami, zawodami lub udziałem w nich itp.
7.11. Informowanie o ofercie sportowej dostępnej	7.11.1. Informowanie o ofercie sportowej dostępnej dla osób	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Wydział Sportu,	Opracowanie, prowadzenie i upublicznienie bazy oferty

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami, w tym opracowanie, prowadzenie i upublicznienie bazy (w tym mapy lub kalendarza) oferty i obiektów sportowych dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	Arena Kraków SA, Wydział Komunikacji Społecznej, Krakowskie Biuro Festiwalowe – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	i obiektów sportowych dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami (Tak / Nie; jeśli tak: link do bazy) Liczba odsłon bazy Liczba przygotowanych materiałów informacyjnych
	7.11.2. Promocja zdrowego stylu życia osób z niepełnosprawnościami dzięki aktywności fizycznej, w tym promocja imprez sportowych dedykowanych tym osobom	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Wydział Sportu – we współpracy merytorycznej z: Wydziałem Komunikacji Społecznej i Wydziałem Polityki Społecznej Równości i Zdrowia	Liczba działań informacyjno-promocyjnych
7.12. Dostępność obiektów sportowych dla publiczności (kibicek i kibiców) oraz sportowczyń i sportowców z niepełnosprawnościami	7.12.1. Zapewnienie dostępności obiektów sportowych i innych miejsc uprawiania sportu dla publiczności (kibiców i kibicek) oraz sportowczyń i sportowców	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Arena Kraków SA – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba obiektów sportowych i innych miejsc uprawiania sportu objętych działaniami zapewniającymi ich dostępność

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	z niepełnosprawnościami, w tym likwidacja barier		
	7.12.2. Ocena dostępności obiektów sportowych i innych miejsc uprawiania sportu, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ, dla publiczności (kibiców i kibicek) oraz sportowczyń i sportowców z niepełnosprawnościami	Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Arena Kraków SA – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba przeprowadzonych ocen dostępności obiektów sportowych i innych miejsc uprawiania sportu
	7.12.3. Ocena dostępności pozostałych obiektów sportowych i innych miejsc uprawiania sportu dla publiczności (kibiców i kibicek) oraz sportowczyń i sportowców z niepełnosprawnościami	Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków, organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych ocen dostępności obiektów sportowych i innych miejsc uprawiania sportu
7.13. Ulgowe opłaty startowe i opłaty za wstęp na imprezy sportowe dla osób	7.13.1. Zwolnienie lub częściowe zwolnienie z opłat startowych dla sportowców i sportowczyń z niepełnosprawnościami	Instytucje sportowe, Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Arena Kraków SA	Liczba osób korzystających ze zwolnienia lub częściowego zwolnienia z opłat dotyczących udziału w wydarzeniu sportowym

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin	lub opłat za wstęp na imprezy sportowe dla publiczności (kibiców i kibicek) z niepełnosprawnościami i ich rodzin		
Turystyka			
7.14. Oferta turystyczna dostępna dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami (turystek i turystów)	7.14.1. Inicjowanie i promocja oferty turystycznej organizacji pozarządowych dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami (turystek i turystów), w tym dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami	Wydział do spraw Turystyki, Krakowskie Biuro Festiwalowe, Stowarzyszenie Organizacja Turystyczna Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba działań informacyjno-promocyjnych dotyczących oferty turystycznej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami (jakich?)
	7.14.2. Promocja dostępności wśród dostawców usług turystycznych (w tym restauracji, hoteli, przedsiębiorców turystycznych)	Wydział do spraw Turystyki, Stowarzyszenie Organizacja Turystyczna Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, Wydział Komunikacji Społecznej – we współpracy merytorycznej	Liczba działań informacyjno-promocyjnych dotyczących dostępności wśród dostawców usług turystycznych (w tym restauracji, hoteli,

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	przedsiębiorców turystycznych) (jakich?)
7.15. Dostępność obiektów turystycznych dla osób z niepełnosprawnościami	7.15.1. Zapewnienie dostępności obiektów turystycznych i infrastruktury turystycznej, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ (w tym: parków, bulwarów, szlaków turystycznych, plaż, kąpielisk, tężni, pitników, toalet, punktów informacji turystycznej, ogrodu zoologicznego), w tym likwidacja barier	Zarząd Zieleni Miejskiej (między innymi w zakresie: parków, bulwarów, tężni, pitników oraz plaż i kąpielisk), Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie (między innymi w zakresie plaż i kąpielisk), Kraków Nowa Huta Przyszłości SA (między innymi w zakresie plaż i kąpielisk), Zarząd Infrastruktury Wodnej w Krakowie (między innymi w zakresie pitników i toalet publicznych), Fundacja Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie (między innymi w zakresie ogrodu zoologicznego i Lasku Wolskiego), Arena	Liczba działań zapewniających dostępność Liczba zlikwidowanych barier (jakich?)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		Kraków SA, Wydział do spraw Turystyki (między innymi w zakresie punktów informacji turystycznej), pozostałe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa, miejskie jednostki organizacyjne i spółki Miasta Krakowa odpowiedzialne za obiekty turystyczne – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	7.15.2. Ocena dostępności obiektów turystycznych i infrastruktury turystycznej, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ (w tym: parków, bulwarów, szlaków turystycznych, plaż, kąpielisk, tężni, pitników, toalet, punktów	Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie (między innymi w zakresie: parków, bulwarów, tężni, pitników oraz plaż i kąpielisk), Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie (między innymi w zakresie plaż i kąpielisk), Kraków Nowa Huta	Liczba przeprowadzonych ocen dostępności obiektów turystycznych i infrastruktury turystycznej

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	informacji turystycznej, ogrodu zoologicznego)	Przyszłości SA (między innymi w zakresie plaż i kąpielisk), Zarząd Infrastruktury Wodnej w Krakowie (między innymi w zakresie pitników i toalet publicznych) Fundacja Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie (między innymi w zakresie ogrodu zoologicznego i Lasku Wolskiego), Arena Kraków SA, Wydział do spraw Turystyki (między innymi w zakresie punktów informacji turystycznej), pozostałe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa, miejskie jednostki organizacyjne i spółki Miasta Krakowa odpowiedzialne za obiekty turystyczne – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw	

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
7.16. Informowanie o ofercie turystycznej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	7.16.1. Informowanie o ofercie turystycznej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami, w tym prowadzenie i upublicznienie bazy (w tym mapy lub kalendarza) oferty oraz obiektów turystycznych i infrastruktury turystycznej dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	Wydział do spraw Turystyki, Wydział Komunikacji Społecznej, Krakowskie Biuro Festiwalowe, operator punktów informacji turystycznej (obecnie Stowarzyszenie Organizacja Turystyczna Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa) – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Opracowanie, prowadzenie i upublicznienie bazy ofert oraz obiektów turystycznych i infrastruktury turystycznej dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami (Tak / Nie; jeśli tak: link do bazy) Liczba odsłon tej bazy Liczba przygotowanych lub udostępnianych materiałów informacyjnych
	7.16.2. Wydawanie informatorów turystycznych dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	Wydział do spraw Turystyki, Wydział Komunikacji Społecznej, – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Informator turystyczny dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami (Tak / Nie; jeśli tak: link do informatora) Liczba odsłon informatora

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
Kultura, sport, rekreacja i turystyka			
7.17. Wspieranie innych przedsięwzięć związanych z kulturą, sportem, rekreacją i turystyką osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami (obszar)	7.17.1. Wspieranie innych przedsięwzięć związanych z kulturą, sportem, rekreacją i turystyką osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	Wydział Kultury, Wydział Sportu, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa do spraw Rozwoju Kultury Fizycznej Wydział do spraw Turystyki, Wydział Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Arena Kraków SA, Kraków Nowa Huta Przyszłości SA, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej SA, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA, Wodociągi Miasta Kraków SA, pozostałe spółki Miasta Krakowa,	Liczba wspartych innych przedsięwzięć związanych z kulturą, sportem, rekreacją i turystyką, dotyczących osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami Liczba umów – dotyczy, przede wszystkim, programu „Dofinansowanie ze środków PFRON sportu, kultury, rekreacji i turystyki”

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	

Priorytet 8. Udział w życiu publicznym i politycznym

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
8.1. Dostępność wyborów i referendów	8.1.1. Ocena dostępności lokali wyborczych i ich otoczenia – dotyczy lat organizacji wyborów i lat je poprzedzających	Wydział Obsługi Urzędu (koordynator), Wydział Organizacji i Nadzoru – we współpracy merytorycznej z Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba przeprowadzonych ocen dostępności lokali wyborczych i ich otoczenia
	8.1.2. Ewentualna aktualizacja i wdrożenie planu poprawy dostępności lokali wyborczych i ich otoczenia – między innymi na podstawie oceny ich dostępności	Wydział Obsługi Urzędu (koordynator), Wydział Organizacji i Nadzoru – we współpracy merytorycznej z: Miejskim Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie (w zakresie przekazywania informacji	Liczba ujętych w planie lokali wyborczych, które mają stać się dostępnymi w okresie realizacji Programu

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		o potrzebach remontowych i inwestycyjnych obiektów oświatowych oraz o zaplanowanych przez Centrum pracach istotnych dla dostępności lokali wyborczych) i Koordynatorem do spraw dostępności Gminy Miejskiej Kraków	
	8.1.3. Zapewnienie dostępności architektonicznej lokali wyborczych i ich otoczenia w celu zwiększania udziału dostępnych lokali wyborczych, w tym likwidacja barier – zgodnie z planem poprawy dostępności	Wydział Obsługi Urzędu (koordynator), Wydział Organizacji i Nadzoru – we współpracy merytorycznej z: Miejskim Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie (w zakresie prac służących zapewnieniu dostępności obiektów obsługiwanych jednostek oświatowych wykorzystywanych jako lokale wyborcze) i Koordynatorem do spraw	Udział (odsetek) lokali wyborczych dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie lokali wyborczych podczas danego głosowania. Wzrost tego odsetka w stosunku do poprzedniego Programu (do 2026 roku) Liczba działań zapewniających dostępność (jakich?)

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		dostępności Gminy Miejskiej Kraków	Liczba zlikwidowanych barier (jakich?)
	8.1.4. Zapewnienie transportu specjalistycznego do lokali wyborczych i z powrotem dla wyborczyń i wyborców z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba osób objętych wsparciem
8.2. Konsultacje społeczne	8.2.1. Organizacja konsultacji społecznych: włączających osoby z niepełnosprawnościami i inne osoby ze szczególnymi potrzebami oraz z zapewnieniem dostępności (architektonicznej, cyfrowej i informacyjno- komunikacyjnej)	Wydział Dialogu, Konsultacji i Kontaktu Obywatelskiego	Liczba przeprowadzonych dostępnych konsultacji społecznych oraz włączających osoby z niepełnosprawnościami i inne osoby ze szczególnymi potrzebami
8.3. Partnerstwo z organizacjami pozarządowymi na rzecz dostępności oraz osób	8.3.1. Rozwój partnerstwa z organizacjami pozarządowymi na rzecz dostępności oraz osób z niepełnosprawnościami i innych	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, Koordynator do spraw dostępności Gminy Miejskiej	Liczba działań partnerskich, konsultacyjnych, opiniodawczych, edukacyjnych i projektowych realizowanych we współpracy

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami oraz ich uwzględniania w miejskich politykach	osób ze szczególnymi potrzebami oraz uwzględniania potrzeb tych osób w miejskich politykach Partnerstwo może obejmować, na przykład: konsultowanie planowanych rozwiązań, wspólne rozpoznawanie potrzeb i barier, angażowanie w ocenę dostępności, współpraca przy przygotowaniu i realizacji działań na rzecz jej poprawy, włączanie do zespołów doradczych i grup roboczych, wspólne opracowywanie standardów, procedur i rekomendacji, testowanie rozwiązań z udziałem osób ze szczególnymi potrzebami, organizowanie wspólnych szkoleń i wymiany doświadczeń, współpraca przy informowaniu	Kraków, Biuro do spraw Zdrowia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie, Zarząd Dróg Miasta Krakowa, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych, Grodzki Urząd Pracy, Wydział Kultury, Wydział Sportu, Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, Wydział do spraw Turystyki, Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie, Wydział Organizacji i Nadzoru oraz pozostałe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa, miejskie jednostki organizacyjne i spółki Miasta Krakowa	z organizacjami pozarządowymi na rzecz zapewniania dostępności oraz uwzględniania potrzeb osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami w politykach miejskich

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	o dostępnych usługach i formach wsparcia, monitorowanie efektów wprowadzonych zmian		
8.4. Rozwój wolontariatu na potrzeby wsparcia i zapewnienia równych szans osób z niepełnosprawnościami (i innych osób ze szczególnymi potrzebami) (obszar)	8.4.1. Rozwój wolontariatu na potrzeby wsparcia i zapewnienia równych szans osób z niepełnosprawnościami (i innych osób ze szczególnymi potrzebami)	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, Wydział Organizacji i Nadzoru, wszystkie komórki Urzędu, jednostki im podległe i spółki Miasta Krakowa prowadzące działania angażujące wolontariuszy	Liczba działań dotyczących wolontariatu na potrzeby wsparcia i zapewnienia równych szans osób z niepełnosprawnościami (i innych osób ze szczególnymi potrzebami) (jakich?) Liczba osób objętych wsparciem
8.5. Zapewnianie dostępności przy wydatkowaniu środków publicznych	8.5.1. Zapewnianie dostępności przy wydatkowaniu środków publicznych niezależnie od trybu wydatkowania (na przykład w ramach: zamówień publicznych, zlecania zadań, realizacji projektów europejskich)	Wszystkie komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa wydatkujące środki publiczne, miejskie jednostki organizacyjne i spółki Miasta Krakowa	Liczba działań na rzecz zapewnienia dostępności przy wydatkowaniu środków publicznych (jakich?)
8.6. Zadania zlecane	8.6.1. Zlecanie zadań publicznych	Poszczególne komórki Urzędu	Liczba umów

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
8.7. Klauzule społeczne i ekonomia społeczna	8.7.1. Stosowanie klauzul społecznych	Poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa, Wydział Organizacji i Nadzoru, miejskie jednostki organizacyjne, spółki Miasta Krakowa	Liczba postępowań zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne
	8.7.2. Opracowanie, prowadzenie i upublicznienie bazy oferty podmiotów ekonomii społecznej ze środowiska osób z niepełnosprawnościami	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa do spraw Organizacji Pozarządowych – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Opracowanie, prowadzenie i upublicznienie bazy oferty podmiotów ekonomii społecznej ze środowiska osób z niepełnosprawnościami (Tak / Nie; jeśli tak: link do bazy)
	8.7.3. Promocja oferty podmiotów ekonomii społecznej ze środowiska osób z niepełnosprawnościami	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa do spraw Organizacji Pozarządowych – we współpracy merytorycznej z Wydziałem Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba działań informacyjno-promocyjnych

Priorytet 9. Podnoszenie świadomości

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
9.1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej na temat dostępności oraz osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	9.1.1. Prowadzenie kampanii społecznych i informacyjnych na temat dostępności oraz osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, Wydział Komunikacji Społecznej	Liczba działań informacyjno-promocyjnych
	9.1.2. Systematyczna promocja tematyki dostępności oraz osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami w mediach lokalnych, w działaniach instytucji kultury i organizacji pozarządowych	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, Wydział Komunikacji Społecznej	Liczba działań informacyjno-promocyjnych
9.2. Podnoszenie kompetencji i wzrost świadomości kadr miejskich w zakresie dostępności	9.2.1. Podnoszenie kompetencji i wzrost świadomości kadr miejskich w zakresie dostępności, uniwersalnego projektowania oraz potrzeb osób	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia, Wydział Organizacji i Nadzoru – w ramach Urzędu Miasta Krakowa; miejskie jednostki	Liczba osób uczestniczących Liczba osób uczestniczących spośród osób odpowiedzialnych za koordynację dostępności

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
i uniwersalnego projektowania	z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności w kontekście: koordynacji dostępności, dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacji, komunikacji, transportu, a także: obsługi osób korzystających z usług miejskich, w tym obsługi pasażerek i pasażerów, Niezależnego Życia, deinstytucjonalizacji, mieszkalnictwa, kontroli biletów i miejsc parkingowych, przeciwdziałania przemocy, inwestycji miejskich, planowania przestrzennego, ochrony konserwatorskiej, postępowań administracji architektoniczno-budowlanej, stosowania języka prostego na potrzeby	organizacyjne (w tym: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie, Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie, Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie, Zarząd Dróg Miasta Krakowa, Zarząd Inwestycji Miejskich w Krakowie, Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie, Miejskie Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie, samorządowe przedszkola, szkoły i placówki, Grodzki Urząd Pracy w Krakowie, Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza w Krakowie, Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego SPZOZ w Krakowie,	Liczba miejskich jednostek organizacyjnych, których kadra uczestniczyła w szkoleniach Liczba spółek Miasta Krakowa, których kadra uczestniczyła w szkoleniach

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
	przygotowywania pism, formularzy, treści internetowych, wydawanie decyzji administracyjnych itp., bezpieczeństwa, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego, zarządzania zasobami ludzkimi (kadrą), w tym rekrutacji, zdrowia i opieki zdrowotnej, w tym społecznego kontekstu niepełnosprawności, kultury, sportu, turystyki i rekreacji, wyborów i referendów, konsultacji społecznych, partnerstwa z organizacjami pozarządowymi, wydatkowania środków publicznych, w tym w ramach zamówień publicznych i zlecania zadań	Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie, instytucje kultury, Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, instytucje sportowe), spółki Miasta Krakowa (w tym: Agencja Rozwoju Miasta Krakowa Sp. z o.o., Arena Kraków SA, Krakowski Holding Komunalny SA, Kraków Nowa Huta Przyszłości SA, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej SA w Krakowie, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie, Wodociągi Miasta Krakowa SA), Fundacja Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie, operatorzy	

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
		Komunikacji Miejskie w Krakowie, operator punktów informacji turystycznej – w ramach swojej działalności	
9.3. Prowadzenie badań i analiz dotyczących osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	9.3.1. Prowadzenie analiz, badań itp., w tym dotyczących dostępności oraz osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami, między innymi w celu diagnozy sytuacji oraz ewaluacji prowadzonych działań – realizacja w razie potrzeby	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba analiz, badań itp. dotyczących dostępności oraz osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami
	9.3.2. Analiza danych statystycznych prowadzona przez Miejski Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba przeprowadzonych analiz danych statystycznych
9.4. Prowadzenie działań podnoszących świadomość	9.4.1. Prowadzenie serwisu „Kraków bez barier” w Miejskiej	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba publikacji Liczba odsłon

Obszar lub grupa zadań	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki i mierniki
osób z niepełnosprawnościami	Prezentacji Internetowej „Magiczny Kraków”		
	9.4.2. Publikacja informatorów dla osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami	Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia	Liczba odsłon wersji elektronicznych Liczba egzemplarzy wersji drukowanych

Zasady wdrażania i monitorowania Programu

Wdrażanie Programu

Program jest dokumentem perspektywicznym, którego założeniem jest nakreślenie kierunków działań Gminy Miejskiej Kraków w obszarze szeroko rozumianej problematyki niepełnosprawności.

Program wprowadzony zostanie uchwałą Rady Miasta Krakowa.

Biorąc pod uwagę fakt, że w trakcie 4 lat trwania Programu poszczególne działania mogą zmienić formę, istnieje możliwość modyfikowania zadań w ramach poszczególnych priorytetów oraz wskazywanie nowych inicjatyw, które będzie podejmować Gmina w ramach działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami (i innych osób ze szczególnymi potrzebami).

Zgodnie z art. 44b ust. 2 pkt 3 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych propozycje zmian w Programie będą przekazywane do oceny Powiatowej Społecznej Radzie do spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Krakowa.

Sposób wdrażania Programu

Wszystkie zadania będą realizowane w trybie ciągłym – do końca Programu, czyli do 2030 r.

Szczególne zadania – jak wdrażanie standardów dostępności czy planów działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – również mają charakter ciągły. Wynika to z tego powodu, że w ramach tych zadań przewidziana jest również bieżąca aktualizacja odpowiednio standardów czy planów działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Monitorowanie Programu

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Prezydent Miasta Krakowa. Koordynatorem Programu, odpowiedzialnym za jego monitoring, są: Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa

do spraw Osób z Niepełnosprawnościami oraz Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa.

Monitoring Programu będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian mierników, mającym na celu zapewnienie informacji na temat skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami. Poprzez ustalenie zasad procesu monitoringu, zapewniona zostanie bieżąca i etapowa kontrola realizacji Programu.

Głównym narzędziem monitoringu Programu będą:

1) Coroczne sprawozdania z realizacji Powiatowego Programu Działania na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami za dany rok kalendarzowy oraz
2) Badania ewaluacyjne, zarówno ilościowe, jak i jakościowe, przeprowadzane wśród osób z niepełnosprawnościami.

Dzięki analizie porównawczej dokonuje się oceny osiągniętych rezultatów oraz określenia stopnia wykonania poszczególnych zadań, jak również oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami z jednej strony a osiągniętymi rezultatami – z drugiej.

W przypadku wystąpienia w trakcie realizacji zadań trudności i zagrożeń, realizatorzy niezwłocznie zobowiązani są do powiadomienia Koordynatora Programu. Bieżące działania podejmowane w ramach monitoringu Programu dadzą obraz postępu w realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Natomiast w perspektywie długofalowej monitoring umożliwi obserwację dynamiki realizacji celów oraz zmian strukturalnych.

Zgodnie z art. 44b ust. 2 pkt. 3 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych sprawozdanie z realizacji Programu będzie przekazywane do oceny Powiatowej Społecznej Radzie do spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Krakowa.

Odpowiedzialność

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami mają w dużej mierze charakter horyzontalny. Każda komórka organizacyjna Urzędu Miasta Krakowa oraz każda miejska jednostka organizacyjna powinna uwzględniać w swoich działaniach osoby z niepełnosprawnościami i inne osoby ze szczególnymi potrzebami.

Dotyczy to w szczególności realizatorów poszczególnych zadań publicznych wskazanych w Programie.

Koordynatorem Programu jest Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa.

Interesariusze

Interesariuszami niniejszego Programu są przede wszystkim:

1) Krakowskie środowisko osób z niepełnosprawnościami – odbiorcy i odbiorczynie Programu,
2) Krakowskie środowiska osób ze szczególnymi potrzebami – odbiorcy i odbiorczynie Programu,
3) Urząd Miasta Krakowa – realizator Programu – wraz z podmiotami, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ.

Przez środowisko osób z niepełnosprawnościami rozumiemy same osoby z niepełnosprawnościami, ich rodziny, osoby je wspierające, zrzeszające je lub działające na ich rzecz organizacje pozarządowe, a także nieformalne ruchy osób z niepełnosprawnościami lub działające na ich rzecz.

Podmioty, na które Gmina Miejska Kraków ma wpływ, to podmioty, które w szczególności są stroną umowy z Gminą lub których udziałowcami jest Gmina. Do tej grupy można zaliczyć na przykład następujące instytucje: operatorzy Komunikacji Publicznej w Krakowie, kluby sportowe korzystające z miejskiej infrastruktury sportowej, wykonawcy zamówień publicznych, organizacje pozarządowe, którym Gmina powierzyła lub zleciła realizację zadań publicznych, formalni partnerzy w realizacji projektów ze środków europejskich, Towarzystwa Budownictwa Społecznego itp.

Do interesariuszy zaliczamy także środowisko lokalne: społeczność lokalną, w której żyją osoby z niepełnosprawnościami i osoby ze szczególnymi potrzebami, pracodawców, usługodawców itp.

Załącznik nr 1. Symbole (akronimy) zadań lub działań w budżecie

Lp.	Jednostka realizująca	Numer zadania	Nazwa zadania lub działania
1	SZ	SZ/PON	Realizacja zadań wiązanych z problematyką osób niepełnosprawnych
2		SZ/PON/14	Obsługa zadań dzielnic
3		SZ/PON/17	Prowadzenie Klubu Rodziców oraz Centrum Rodziców z dzieckiem niepełnosprawnym – NGO
4		SZ/PON/20	Wsparcie w Niezależnym Życiu osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz osób ze szczególnymi potrzebami
5		SZ/PON/21	Zabezpieczenie społeczne
6		SZ/PON/23	Udział w kulturze, sporcie i turystyce
7		SZ/PON/24	Udział w życiu publicznym i politycznym
8		SZ/PON/25	Podnoszenie świadomości
9		SZ/PSD/01	Umowy z podmiotami niepublicznymi
10		SZ/OON	Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności
11		SZ/OON/01	Wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności
12		SZ/DST 1. SZ/DST/01 2. SZ/DST/02	Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami 1. Realizacja zapewniania dostępności architektonicznej osobom ze szczególnymi potrzebami

			2. Realizacja działań koordynatora ds. dostępności
13	EK	1. EK/OIN/09 2. EK/OIN/10	1. Wydawanie skierowań do kształcenia specjalnego i rozpatrywanie odwołań od skierowań 2. Koordynacja organizacji dowozu uczniów do szkół i placówek
14	OU	1. OU/W4.2/22 2. OU/W1.55/20	1. Dostosowanie siedzib Urzędu Miasta Krakowa do potrzeb osób z niepełnosprawnościami 2. Dostosowanie siedzib Rad Dzielnic Miasta Krakowa do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
15	ZBK	1. ZBK/W4.1/14 2. ZBK/W4.27/25 3. ZBK/DIR/W-X 1/27	1. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach komunalnych w tym dobudowanie wind w budynkach komunalnych 2. Zwiększenie środków na likwidację barier architektonicznych 3. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach komunalnych
16	SO	SO/SWR/14	Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka „Za Życiem”
17		SO/SWR/15	Dodatek opiekuńczy
18	ZZM	ZZM/DIR/W-X-8/27	Zakup i montaż urządzeń dla osób z niepełnosprawnościami na terenie ogródka jordanowskiego przy ul. Taklińskiego i ul. Ważewskiego
19		ZZM/DIR/W-X-9/27	Zakup i montaż urządzeń dla osób z niepełnosprawnościami na terenie placu zabaw przy ul. Dębskiego

20	SOSW	SOSWN-G/W4.10/26	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Niesłyszących im. Janusza Korczaka, ul. Grochowa 19- dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
21	ZDMK	ZDMK/DIW/W-XVI-7/2026	Budowa podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami w rejonie DH Wanda
22		ZDMK/T1.112/25	Modernizacja przejścia podziemnego pod ul. Wlotową w ciągu ul. Prostej wraz z przystosowaniem obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych